

Pamukkale Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi

Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute

ISSN 1308-2922 E-ISSN 2147-698

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 29.08.2016 Accepted/Kabul: 08.02.2017

DOI: 10.5505/pausbed.2017.72325

OĞUZ TANSEL'İN DERLEDİĞİ MASALLARIN TÜRKÇENİN SÖZVARLIĞI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Canan ASLAN*

Özet

Dil ve edebiyat öğretimi ortamlarında çocuğa görelilik ilkesine uygun ve Türkçenin sözvarlığı bakımından zengin metinlerin kullanılması çok önemlidir. Bu bağlamda masallar önemli kaynaklardır ve derlenmiş masalların Türkçenin sözvarlığını yansıtmaya başarısı bakımından incelenmesi bir zorunluluktur. Bu zorunluluk gereği çalışmanın amacı, Tansel'in derleyip yazdığı masalları Türkçenin sözvarlığı bağlamında incelemek ve değerlendirmektir. Çalışma, betimsel nitel araştırma yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın veri kaynağı, Tansel'in derleyip yazdığı altı masal kitabındaki masalların tamamıdır (n=41). Veriler, nitel araştırma yöntemlerinden "doküman incelemesi" yoluyla toplanmıştır; betimsel olarak çözümlenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda Tansel'in derlediği masalarda, sözvarlığı öğelerinden deyimlere, atasözlerine, ikilemelere ve kalıp sözlere sık sık yer verdiği görülmüştür. Tansel ayrıca, anlatımında betimlemelere ve çeşitli söz sanatlarına da başvurmuş, derleyip yazdığı masallarla okurun duyularına ve duygularına seslenmeyi başarmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Oğuz Tansel, Çocuk Edebiyatı, Masal, Türkçenin Sözvarlığı.*

EXAMINING TALES COMPILED BY OĞUZ TANSEL REGARDING TURKISH VOCABULARY USE

Abstract

When teaching language arts, using texts that are appropriate to children's cognitive and emotional levels and rich in terms of using variety of vocabulary is very important. In this context, tales are important sources and investigating compiled texts whether they reflect the richness of Turkish vocabulary is a necessity. Through this specified necessity, the purpose of this study is to examine and evaluate tales compiled for children by Oğuz Tansel in terms how they reflect the use of Turkish vocabulary. The study was carried out by descriptive qualitative research approach. The data source of this study is all the tales (n=41) in six storybooks written by compiling by Tansel. Data was collected by "document analysis", which is one of the qualitative research methods; it was analyzed descriptively. It was seen that Tansel frequently gave a place to idioms, proverbs, handiadyoins and formulaic expressions. Tansel also applied to descriptions and rhetorics in his expression, he managed to call to senses and emotions of the reader in tales which he wrote by compiling.

Key Words: *Oğuz Tansel, Children's literature, Tale, Vocabulary of Turkish.*

* Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, ANKARA.
e-posta: cananmetinaslan@hotmail.com

1.GİRİŞ

Masal (Ar. "mesel", İng. "tale", Fr. "conte", Alm. "maerchen"), her kültürde yazılı ürünlerin ortaya çıkmasından önce oluşmuş sözlü bir türdür. Şirin'e (2007b:71) göre masal, düşsel bir yolculuktur. Hem insanlığın çocukluk dönemi edebiyatı hem de çocuğun düşsel algılamasına en uygun türdür. Aça ve Ercan'a (2006:123) göre masallar, halk edebiyatının üzerinde en çok durulan türlerinden biri olmuştur. Grimm kardeşlerden günümüze kadar masal çalışmaları, kültürlerin kaynağı ve tarihi üzerine yürütülen araştırmaların odağında yer almış, birçok halkbilim kuramı masal incelemeleriyle ortaya çıkmıştır. Masallar, düş ürünleridir; bu nedenle çocuğun düş gücünü de geliştirir. Uçsuz bucaksız bir ülkede, bilinmeyen bir zamanda yaşadığı kabul edilen varlıkların uzun yolculuğudur. Olağanüstü varlıkların yaşadığı ilginç olaylarda mantık, gerçeküstünün ve akıldışının mantığıdır. Çocuğun toplumsallaşma sürecinde önemli rol oynar (Oğuzkan, 2000:17; Nas, 2002:214; Şirin, 2007a:87; Zipes, 2009:31). Düş gücünün yaratıcı ve eğlenceli ürünleri olan masallar, halk edebiyatı içinde önemli bir türdür. Çocuğun hem düş gücünün ve yaratıcılığının gelişmesine hem eğlenmesine hem de toplumsallaşma sürecine katkıda bulunan masalların kimi türsel farklılıkları bulunmaktadır.

Masal kişileri, belli bir tarihte ve belli bir yerde yaşamış olan bir topluluğun belli kişileri değil; bir padişah, bir tüccar, bir kocakarı gibi yersiz ve adsız kişilerdir (Boratav, 2009:15). Masalın kahramanları da kendisi gibi anonimdir. Türk masallarında kullanılan özel adlar, ait oldukları kişilerin özelliklerini, unvanlarını ya da durumlarını niteler. Sözlü kültürün zengin dünyasında, toplumun bilinçaltını asırlarca dönüştürüp aktaran; kaynakları, motifleri ve nitelikleri ile ulusların bir tür aynası olan masallar, sözün büyüğü ve geçmiş ile gelecek arasında taht kuran birer kültür köprüleridir (Baş, 2012:126). Bazı dilsel özellikleri de masalı öteki anlatı türlerinden ayırır. Örneğin, hızlı, kısa ve yoğun bir anlatımı vardır; -di'li geçmiş zamanla değil, -miş'li geçmiş zaman, şimdiki zaman ya da geniş zamanla anlatılır (Boratav, 1982b:75-76). Halk kültürlerinin zengin birer kaynağı olan masalarda yalın bir Türkçe kullanılır. Anlatımda çok az betimleme yer alır; eylem ağırlıklıdır. Eylemlerin fazla olması, devingenliği sağlayan temel öğedir. Bir ülkenin masallarında, o ülke insanının ruhbilimsel, toplumbilimsel, ekonomik ve etik göstergeleri ile değerleri; kısaca yaşam serüveni gizlidir (Helimoğlu Yavuz, 2009:105). Masallar, her tür betimleme ve benzetme yollarından yararlanır. Kendine özgü söz kalıpları ile kalıplaşmış deyişleri vardır. Usta anlatıcılar masalın başında, ortasında ve sonlarında çeşitli kalıp ifadeleri (formelleri) kullanır (Aça ve Ercan, 2006:127).

Özetle söylemek gerekirse, masalın türsel özelliklerine bakıldığında kişilerinin olağanüstü kişiler ve varlıklarla adsız, yersiz ve anonim oldukları görülür. Geçmiş geleceğe bağlayan masallar, içinden çıktıkları toplumun aynası konumundadır. O toplumun kültürünü, değerlerini ve yaşam deneyimlerini yansıtır. Anlatım, kısa ve yalın tümcelerle yapılandırılmıştır. Betimleme az, eylemler fazladır. Eylemlerin fazla oluşu, hızlı ve devingen bir anlatımı sağlayan temel öğedir. Gizemli ve düşsel özellikleriyle, ele aldığı serüven dolu ve olağanüstü olaylarla, devingen dil yapısıyla çocuk dünyasına ve gerçekliğine uygun bir tür olan masallar, mitsel özellikler taşır. Kültürün zengin taşıyıcıları olan masalların en önemli özelliklerinden biri de Türkçenin sözvarlığı öğelerini sıklıkla ve başarılı biçimde içinde barındırmalarıdır.

2. DİLİN SÖZVARLIĞI ÖĞELERİ

Sözvarlığı, bir dili oluşturan öğelerin tümüdür. Aksan'a (2006a:13-14) göre bir dilin kendi öğelerinden oluşan, kimi zaman yabancı öğelerin de girdiği temel sözvarlığı; bilim, teknik, sanat ve zanaat alanlarına ait terimlerden; her dilde belli bir durumu, olayı, insanların tutum ve davranışlarını belirlemek üzere birden çok sözcükle anlatım bulan deyimlerden; bir ulusun bilgeliğini, yaşam deneyimlerini yansıtan ve kuşaktan kuşağa aktarılan atasözlerinden, çeşitli anlatım kalıplarından, yabancı dillerden gelme öğelerden, insanların toplumsal yaşamda belli bir kültürün ürünü olarak kullandıkları kalıp sözlerden (ilişki sözleri), kalıplaşarak dilden dile geçen kalıplaşmış sözlerden, dile büyük bir anlatım gücü kazandıran ikilemelerden ve kalıplaşmış birtakım özdeyişlerden oluşur.

En önemli sözvarlığı öğelerinden biri deyimlerdir. Püsküllüoğlu'na (1995:7) göre deyimler anlatıma akıcılık, çekicilik veren, genelde gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan ve çoğunlukla birden çok sözcüklü dil öğeleridir. Kavramları dile getirmek için oluşturulmuş özgün anlatım kalıplarındır. Hengirmen (1994:5) deyimleri toplum tarafından benimsenen, anlatıma güzellik ve canlılık katan, kalıplaşmış, kısa ve özlü sözler olarak tanımlar. Özbay'a (2002:114) göre deyimlerimizde değer, kural (norm) ve toplumsal denetleme öğeleri çok belirgin biçimde karşımıza çıkar. Toplum, dilin bu kalıplaşmış anlatımlarıyla bireyleri önceden uyarmakta, onların davranış biçimlerini ortak değer, kural ve toplumsal denetleme öğelerine göre belirlemesini istemektedir. Emecan'a (1998:58) göre deyimleri oluşturan sözcükler, toplam anlamlarının dışında yeni bir anlam aktarır ve bu yolla bir olay, bir durum ya da bir duygu etkili bir biçimde dile getirilir.

Özlü bir belirlemeyle deyimler, birden çok sözcüğün bir araya gelerek farklı bir anlam oluşturduğu özgün kalıplardır. Anlatımı akıcı, güzel, eğlenceli ve çekici kılarlar. İçinden çıktığı toplum tarafından benimsenerek yaşam bulmuşlardır ve yine içinden çıktıkları toplumu yansıtan kısa ve özlü sözlerdir. Bir olayı, duyguyu ya da durumu etkili biçimde dile getirmek amacıyla günlük yaşamda sıklıkla başvurulan önemli anlatım kalıplarındır. Anlatımı güçlendirmek ve pekiştirmek amacıyla yine sıklıkla kullanılan ikilemeler de önemli sözvarlığı öğelerindedir. Korkmaz'a (2007:123) göre ikileme, aralarında belli bir ses düzeni bulunan, biçim ve anlamca birbiriyle ilişkili olan; aynı, yakın ya da karşıt anlamlı iki ya da daha çok sözcüğün bir tek sözcük gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesi ile oluşturulmuş sözcük grubudur. Hatiboğlu'na (1972:51-52) göre ikilemeler, metnin anlatım gücünü artırmak ve ona aydınlık katmak, anlatımda güzellik ve uyum sağlamak, anlamı pekiştirmek ve kavramı zenginleştirmek amacıyla kullanılır. Aksan'a (1987:62) göre anlatımda, dilde güçlü bir eğilim olarak yer bulan ikilemelere sıklıkla başvurulur.

Diğer bir sözvarlığı öğesi, atasözleridir. Atasözleri, bir dili konuşan ulusun maddi ve manevi kültürünü, yaşadığı ortamı, yaşam koşullarını yansıtan; her dilde o dili konuşan ulusun yaşamda edindiği deneyimleri, ahlak, terbiye, ekonomi, hukuk gibi bütün toplumsal konularda uzun gözlem ve deneyimlere dayanan yargıları, o ulusun bilgeliğini ortaya koyan ve kalıplaşarak halkın ortak kullanımına girmiş özlü sözlerdir (Aksan, 1996:33; Aksan, 2006a:141; Aksoy, 1988:37; Bilgin, 2006:63; Üstüner, 2002:35). Atasözleri, tümce biçimindeki kalıplar içinde, yol gösterici, eğitici hazır akıllardır. Anlam yönünden de her zaman bir bilgelik taşır ya da bir öğüt verirler (Hatiboğlu, 1964:468-470). Atasözleri yok yere söylenmez. Bu nedenle metinlerde deyim ya da ikileme kadar

sık kullanılamazlar (Baş, 2012:126). Toplumların deneyim ve gözlemleri sonucu ulaştıkları yargıların kalıplaşmasıyla oluşan atasözleri, deyim ve ikilemeler kadar sık kullanılsa da yeri geldiğinde duruma uygun bir öğüt vermek, insanlara yol göstermek gibi amaçlarla kullanılır.

Kullanımı bir toplumdaki bireylerce gelenek durumuna gelmiş önemli sözvarlığı öğelerinden biri de kalıp sözler ya da öteki adıyla ilişki sözleridir. Sözvarlığı içinde önemli bir yeri olan kalıp sözlerin toplumsal yaşamda kullanımı daha sınırlı olmakla birlikte iletişimin sağlıklı biçimde sürdürülmesi adına önemli ve gereklidir. Toklu'ya (2003:109) göre selamlaşmada, vedalaşmada, teşekkür etmede, özür dilemede, başsağlığı dilemede, kutlamalarda kullanılan; öfke, şaşkınlık, kuşku, gibi kişilerin ruhsal durumlarını belirtme ya da bildirişimde bulunulan kişileri sakinleştirme, uyarma, kınama ya da bazı bâtil inançları yansıtmaya gibi çok çeşitli işlevleri üstlenen iletişimsel sözler de Türkçenin sözvarlığında önemli bir yer tutar. Gökdayı'ya (2008:90-98) göre, önceden belirli bir biçime girip o biçimiyle bellekte saklanan, söyleneceği sırada yeniden üretilmeyip olduğu gibi anımsanarak, eğer gerekiyorsa bazı ekleme ve çıkarmalar yapılarak kullanılan, tek bir sözcükten, ardışık ya da aralı sözcüklerden oluşabilen, belirli durumlarda toplumun benimsediği sözleri sunarak iletişimin kurulmasına ya da devamına yardım eden ve kullanım yerleri çok sınırlı olan kalıplaşmış dil birimleridir. Çotuksöken'e (1994:8) göre, içindeki sözcükleri temel (düz) anlamlarını yitirmeden yeni bir kavramı, durumu, eylemi karşılayan söz öbekleridir. Özdemir'e (2000:177) göre, günlük konuşmalarda konuşmayı süsleyici, duygularımızı yansıtıcı, anlatımımızı güçlendirici bir işlevi yerine getirirler. Bilgin'e (2006:75-76) göre, dilimizin bir başka zenginliğini yansıtan, kültürümüzü, olaylar karşısındaki tutumumuzu ortaya koyan bu dil öğeleri, belli durumlarda söylenmesi gelenek olmuş sözlerdir. Kalıp sözleri kullanma zorunluluğu vardır, bu durum diğer sözvarlıkları için geçerli değildir.

Argo da sözvarlığı içinde yer alan ve belli toplulukların kullandığı özel bir dildir. Türkçe Sözlük (2009:117)'te, "Kullanılan ortak dilden ayrı olarak aynı meslek veya topluluktaki insanların kullandığı özel dil veya söz dağarcığı. Her yerde ve her zaman kullanılmayan, kullanılmaması gereken çoğunlukla eğitimsiz kişilerin kullandığı söz veya deyim. Serserilerin, külhanbeylerinin kullandığı söz veya deyim" olarak tanımlanmıştır. Devellioğlu (1990:21-29)'na göre, özel diller zümresindedir; genel dilin sözcüklerine bazı özellikler katma yoluyla oluşur ve sürekli değişir. Bazen yeni sözcükler bazen de eskiler biçim değiştirerek ortaya çıkar. Bu anlaşılmasız acayip dilin sürekli değişmesi argonun yaşayan bir dil olduğunu gösterir.

Yaşayan bir dil olan argo sözcükler yazınsal metinlerde de yer alabilmektedir. Bu durumda, özel diller zümresinde yer alan, ortak dilden ayrı, belli gruplardaki insanların kullandığı argo sözcüklerin edebiyat yapıtlarında bulunması, çoğunlukla sürekli değişim gösteren bu özel dili tanıması açısından önemlidir. Masallar da öteki halk edebiyatı türleri gibi dilin sözvarlığı öğelerinin yetkin, zengin ve çarpıcı biçimde kullanıldığı halk edebiyatı ürünlerindedir.

3.SÖZVARLIĞI ÖĞELERİNİN VARLIĞI BAKIMINDAN MASALLAR

Boratav'a (1982a:351-352) göre masallardan halk hikâyelerine, fıkralara, türkülere, manilere ve her türlü manzum halk edebiyatı yapıtlarına kadar tüm halk edebiyatı ürünlerinde sözcüklerin kullanılış yerlerini ve anlamlarını en ince ayrıntılarına

kadar kavrar, böylece onları çağdaş kültür dilimize geçirme olanağı buluruz. Bu ürünler, bize halk dilini en canlı biçimiyle öğretir. Mutluay'a (1979:16) göre, dinin etkisi ve tekke eğitimiyle girmiş birkaç yüz yabancı sözcük dışında halk edebiyatının dili günlük konuşma dilidir. Yabancı sözcükler de halk ağzının değiştirerek özümlediği biçimlere dönüşmüştür. Dar bölgelerde yaşayan halk edebiyatı yerel özelliklerini koruduğu için bölgesel, zamanla da ulusal olur. Ulusun dili de o kaynakta aranıp bulunur.

Şirin'e (2007a:31) göre, gerçeğin başka bir düzlemde anlatımı olan masallar denizlerden göllere, nehirlerden ırmaklara doğru akan sihirli birer söz ırmaklarıdır. Sözün kanatlanışı, yıldızlardan yıldızlara uçuşu, gökyüzünde ayla buluşmasıdır; yeryüzüne inişi, toprağa dönüşü, bitmeyen bir rüyanın paylaşılmasıdır. Borataş'a (2009:17) göre masal dili, her toplumun sevinçlerini ve dertlerini dile getirir. Masal, çocuğa anadilinin, bir işçi elindeki alet gibi nasıl kullanıldığını ilk öğreten, ona bu dilin türlü becerilerini, kıvraklığını, zenginliğini, inceliğini ilk gösteren; kişiyi kendi dilini konuşanlara yakınlaştıranı duyguyu ilk olarak duyumsatan türdür. Masalın içindeki her söz ögesi, yeşerdiği toplumun izdüşümünün ve evrene bakışının genelleyici süzümüdür. Masalın biçemi, anadilinden derlediği sözvarlığıyla biçimlenir. Dilin zengin birikimiyle oluşmuş farklı söz öğeleri, masalın anlatım dünyasında edindiği özgün dizgiyle, dinleyicinin ve okurun düş dünyasını kavrar ve masal, buengin edinimler sonucu oluşan anlatımıyla okuru etkiler (Baş, 2012:126).

Özgülü bir belirlemeyle masallar, Türkçenin dil dokusunu oluşturan sözvarlığı öğelerini (sözcükler, deyimler, kalıp sözler, kalıplaşmış özdeyişler, atasözleri, ikilemeler, terimler, yabancı dillerden gelme öğeler, yansıma sözcükler, çeşitli sanatsal kullanımlar, konuşma diline özgü yanlar) öğretmede/örneklendirmede; dilin inceliklerini, zenginliklerini, çeşitli söyleyiş güzelliklerini ve tüm kullanım olanaklarını duyumsatmada çok önemli bir türdür. Masal dili yalın, canlı ve devingendir; betimlemeler az, eylemler fazladır. Eylemlerin çokluğu, masal dilini devingen kılan temel etkendir. Kullanılan sözvarlığı öğeleri anlatım diline devingenlik katar. Masal dili aynı zamanda toplumun dünyaya, yaşama, olaylara, insana bakışını da yansıtır. Çocuklar bu etkileyici, büyüleyici dili dinleyerek/okuyarak anadillerinin temellerini oluşturur. Okurlarına Türkçenin özelliklerini, sözvarlığı öğelerini ve farklı kullanım olanaklarını örneklendirmesi bakımından masallar özgün birer kaynaktır.

Alanyazın incelendiğinde sözvarlığı çalışmalarının genellikle atasözleri ve deyimler ile edebiyat yapıtları üzerinde yapıldığı görülmektedir (Çer, 2016; Mangır, 2009; Öztürk, 2013; Sancı Uzun, 2010; Yazıcı Okuyan, 2006). Çocuk edebiyatı yapıtlarında da sözvarlığı çalışmalarının yapılmaya başlandığı görülmüştür. Turhan ve Çer (2014), Dağlarca'nın "Balina ile Mandalina" adlı yapıtını incelemiş, yapıtın sözvarlığı öğeleri açısından zengin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Özdemir Mete (2016), Sevim Ak'ın romanlarında sözvarlığını oluşturan dilsel öğeleri ve bu öğelerin kullanım sıklıklarını belirlemiş; yazarın Türkçenin sözvarlığını oluşturan çeşitli öğelere sık sık yer verdiği sonucuna ulaşmıştır. Özbaşı'nın (2016) Zeynep Cemali'nin çocuk edebiyatı yapıtlarındaki sözvarlığı öğelerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmasının sonucunda, Cemali'nin yapıtlarının Türkçenin sözvarlığı ve anlatım olanakları bakımından zengin olduğu görülmüştür. Masallardaki sözvarlığı öğelerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiş çalışmalar da bulunmaktadır (Baş, 2006; Lüle Mert, 2009; Saltık, 2016; Sever ve Karagül, 2014). Baş (2006), 1985-2005 yılları arasında çocuklar için hazırlanan yerli roman, öykü, masal, destan ve efsane türündeki çocuk kitaplarında temel sözvarlığı, deyim, atasözü ve ikileme gibi öğelerin bulunduğunu saptamıştır. Lüle Mert (2009), Eflatun Cem Güney'in derleyip yazdığı

masalları Türkçenin sözvarlığı açısından incelemiş, bu masallar çerçevesinde çocukların sözcük dağarcığını geliştirmeye yönelik etkinlik önerilerinde bulunmuştur. Sever ve Karagül (2014), Tansel'in derlediği masalları barındırdıkları kalıplaşmış dil birimleri bağlamında incelemiş; sonuçta incelenen masalların bu sözvarlığı ögesi bakımından zengin olduğu sonucuna varmışlardır.

Aksan'a (1975:424)'a göre, *"Kuşaktan kuşağa aktarılan sözvarlığı, aynı zamanda dilin toplumla en yakından ilişkili yönü olarak bir ulusun kültürünün aynası niteliğindedir ve bu açıdan en değerli inceleme gerecidir. Bir dilin sözvarlığının incelenmesi, o dili konuşan toplumun maddi ve manevi kültürü üzerinde bize en inandırıcı tanıkları getirir. O ulusun yaşayış biçimi, inançları, gelenekleri, toplumda önem verilen kavramlar ve tarih boyunca ortaya çıkan çeşitli değişimler ve o toplumun birçok niteliği kendini sözvarlığında gösterir."* Toplumların bilinçaltı olarak kabul edilen masallar, anlatıldığı toplumun geçmişini, geçmişteki değerlerini, zevklerini; duygu, düşünüş ve yaşayış biçimlerini, gelenek ve göreneklerini, inançlarını, toplumsal üretim-tüketim ilişkilerini, ekonomik yapısını; kısaca kültürünü aktararak çocuğun toplumsal değerlerini öğrenmesine, böylelikle toplumsallaşmasına ve kendi toplumuna duyarlı olmasına da katkıda bulunur. Bu nedenle masallardaki sözvarlığı öğelerini saptama çalışmaları, toplumların yaşam biçimlerinin, değerlerinin, dinsel inançlarının, etkileşimde bulunduğu toplumların öğrenilmesine de katkı sağlar.

Türkiye'de Ignas Kunoş, Yusuf Siya Demircioğlu, Suat Salih Arsal, Pertev Naili Boratav, Naki Tezel, Oğuz Tansel gibi kimi Türkolog ve halkbilimciler çeşitli yörelerdeki masallarımız üzerine araştırmalar ve derlemeler yaparak Türk halkbiliminin gelişmesine önemli hizmetlerde bulunmuşlardır. Konya'nın Bozkır İlçesi'ne bağlı Meyre köyünde doğan Tansel, ilkokulu köyünde, ortaokulu İstanbul Davutpaşa Ortaokulu'nda, liseyi ise Pertevniyal'de okumuştur. Edebiyat Fakültesinde gördüğü öğrenimin ardından 1969 yılına kadar öğretmenlik yapan ve Pertev Naili Boratav'ın öğrencisi olan Tansel'in bugüne değin yayımlanan masal kitapları şunlardır: "Altı Kardeşler" (1959), "Yedi Devler" (1960), "Üç Kızlar" (1963), "Mavi Gelin" (1966) ve "Al'lı ile Fırfırı" (1976). Derlediği masal kitaplarıyla Türk çocuk edebiyatına önemli katkılarda bulunan Tansel, 1977 yılında "Al'lı ile Fırfırı" adlı kitabıyla Türk Dil Kurumu Çocuk Yazını Ödülü'nü kazanmıştır.

Dil ve edebiyat öğretimi ortamlarında çocuğa görelilik ilkesine uygun ve Türkçenin sözvarlığı bakımından zengin metinlerin kullanılması çok önemlidir. Bu bağlamda masallar önemli kaynaklardır ve derlenmiş masalların Türkçenin sözvarlığını yansıtmaya başarısı bakımından incelenmesi bir zorunluluktur. Bu zorunluluk gereği çalışmanın amacı, Tansel'in derleyip yazdığı masalları Türkçenin sözvarlığı bağlamında incelemek ve değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Tansel'in derleyip yazdığı masalarda Türkçenin sözvarlığı öğelerine yer verilmiş midir?

- Tansel'in derleyip yazdığı masalarda çocukların yeni öğrenebileceği öngörülen sözcüklere yer verilmiş midir?
- Tansel'in derleyip yazdığı masalarda deyimlere, ikilemelere, atasözlerine, kalıp sözlere (ilişki sözler) yer verilmiş midir?

2. Tansel'in derleyip yazdığı masallar **Türkçe sözcüklerle** mi yapılandırılmıştır?

2.YÖNTEM

2.1.Araştırma Deseni

Çalışma, betimsel nitel araştırma yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algılar ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005:39). Araştırmada, Tansel'in derlediği masalları Türkçenin sözvarlığını yansıtmaya başarısı bağlamında incelemek, verileri ayrıntılı ve bütüncül olarak çözümlenmek amacıyla bu yaklaşım benimsenmiştir.

2.2.Çalışmanın Veri Kaynağı

Bu araştırmanın veri kaynağı, Tansel'in derleyip yazdığı masal kitaplarındaki masalların tamamıdır (n=41). İncelenen kitapların kimlik bilgileri Çizelge 1'de verilmiştir:

Tablo 1: Çalışma Kapsamında İncelenen Masal Kitaplarının Kimlik Bilgileri

Sıra No	Kitabın Adı	Yayınevi	Yayın Yılı	Masal Sayısı	Resimleyen
K1	<i>Al'lı ile Fırfırı, Masallar, 2 Cilt Bir Arada.</i>	Ankara: Elips Kitap.	2014	25 masal	Cemil Eren
K2	<i>Al'lı ile Fırfırı, Masallar, Cilt 2.</i>	Ankara: Elips Kitap.	2009	13 masal	Cemil Eren
K3	<i>Üç Kızlar, Masallar</i>	İstanbul: YKY	2011	5 masal	M. Delioğlu
K4	<i>Mavi Gelin, Masallar</i>	İstanbul: YKY	2011	5 masal	M. Delioğlu
K5	<i>Altı Kardeşler, Masallar</i>	İstanbul: YKY	2011	4 masal	M. Delioğlu
K6	<i>Yedi Devler, Masallar</i>	İstanbul: YKY	2011	5 masal	M. Delioğlu

"Al'lı ile Fırfırı, Masallar, 2 Cilt Bir Arada" adlı kitapta toplam 25 masal bulunmaktadır. Bunların 13'ü "Al'lı ile Fırfırı, Masallar, Cilt 2" adlı masal kitabının 2. cildinde yer aldığından bu kitaptaki ilk 12 masal incelenmiştir. "Al'lı ile Fırfırı, Masallar, Cilt 2" adlı masal kitabındaki 13 masalın tamamı incelenmiştir. "Üç Kızlar" adlı masal kitabında beş farklı masal olduğundan tamamı incelenmiştir. "Mavi Gelin" adlı masal kitabında beş masal bulunmaktadır; ancak kitaba adını veren "Mavi Gelin" adlı masal "Al'lı ile Fırfırı, Masallar, Cilt 2"de yer aldığından bu kitapta toplam 4 masal incelenmiştir. "Altı Kardeşler" adlı masal kitabında dört masal bulunmaktadır. "Perioğlu" adlı masal yine "Al'lı ile Fırfırı, Masallar, Cilt 2"de de yer aldığından bu kitapta toplam 3 masal incelenmiştir. "Yedi Devler" adlı masal kitabında ise 5 masal yer almakta; bunlardan "Hot'lu Kız" adlı masal "Al'lı ile Fırfırı, Masallar, Cilt 2"de de yer aldığından bu kitapta da toplam 4 masal incelenmiştir. Kısaca, bu araştırmanın verileri Tansel'in derleyip yazdığı 6 masal kitabındaki toplam 41 masaldan toplanmış; masallar çocukların sözcük dağarcıklarına olası katkıları bağlamında çözümlenmiştir.

2.3.Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırma verilerinin incelenmesinde doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgulara ilişkin bilgi içeren yazılı araç-gereçlerin çözümlenmesini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2005:187). Belirlenen kitaplardan doküman incelemesiyle elde edilen veriler, betimsel olarak çözümlenmiştir.

Betimsel çözümlene (analiz), nitel araştırma sürecinde elde edilen verilerin önceden belirlenmiş kategorilere göre özetlenmesi yoluyla gerçekleştirilir. Betimsel çözümlenmenin temel amacı, var olan durumu doğrudan aktarmak ve tanımlamak, elde edilen ham verileri düzenlenmiş ve yorumlanmış biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005:224; Altunışık vd., 2010:322). Bu çalışmada kullanılan betimsel çözümlene sürecinin aşamaları ve bu aşamalarda yapılan işlemler şu şekilde özetlenebilir:

Çözümlenmenin ilk aşamasında, verilerin doğru düzenlenmesi ve veri kaybının olmaması için araştırmanın kavramsal çerçevesinden yola çıkılarak veri çözümlenmesi için bir çerçeve oluşturulmuş; bu çerçeveye göre verilerin hangi alt kategoriler altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenmiştir. Ana kategorinin “sözvarlığı” olarak belirlendiği bu çalışmada veriler, aşağıda belirlenen alt kategoriler altında düzenlenip sunulmuştur:

- Çocukların Yeni Öğrenebileceği Öngörülen Sözcükler
- Deyimler
- İkillemeler
- Atasözleri
- Kalıp Sözler (İlişki Sözleri)
- Türkçe Sözcükler

İkinci aşamada, inceleme kapsamına alınan kitaplar belirlenen çerçeveye uygun biçimde okunmuş, alt kategorilere ilişkin veri içeren sözcük ve tümceler işaretlenerek sayfa numaralarıyla birlikte bir word sayfasına yazılmıştır. Ardından, kitaplardan alınan sözvarlığı öğelerinin belirlenen alt kategorilere uygun olup olmadığı kontrol edilmiştir. Son aşamada ise tanımlanan bulgular açıklanmış, ilişkilendirilmiş, anlamlandırılmış ve yorumlanmıştır (Altunışık vd., 2010:322; Yıldırım ve Şimşek, 2005:224).

2.4.Güvenirlilik

Betimsel çözümlenmeye esas olan kodlamaların güvenirliliğini hesaplamak için öncelikle masal kitapları arasından rastgele seçilen “Üç Kızlar” adlı kitaptaki ilk iki masal, Türkçe öğretimi alanında çalışan bir başka uzmanla uzlaşmaya varılıncaya değin birlikte çözümlenmiştir. Ardından aynı alan uzmanıyla araştırmacı “Mavi Gelin” adlı kitaptaki masaları bağımsız olarak çözümlenmiştir. Çözümlene sonuçları Miles ve Huberman’ın (1994) ortaya koyduğu formüle uygun biçimde karşılaştırılmış ve iki araştırmacı arasındaki güvenirlilik katsayısı %98 olarak hesaplanmıştır. Bu tür araştırmalarda kodlayıcılar arasında en az %70 düzeyinde bir güvenirlilik yüzdesine ulaşılması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmada bu oranın çok üstüne çıkıldığı için verilerin güvenilir biçimde çözümlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

3.BULGULAR

3.1. Tansel’in Derleyip Yazdığı Masalarda Türkçenin Sözvarlığı Öğelerine İlişkin Bulgular

Tansel’in derleyip yazdığı masaların Türkçenin sözvarlığını yansıtmaya başarısı bağlamında incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

“Al’lı ile Fırfırı, Masallar, 2 Cilt Bir Arada” (K1) Adlı Kitaptaki Masalarda Türkçenin Sözvarlığı Öğelerine İlişkin Bulgular

“Al’lı ile Fırfırı” adlı kitaptaki masalarda çocukların yeni öğrenebileceği öngörülen sözcükler aşağıda sunulmuştur.

Çocukların Yeni Öğrenebileceği Öngörülen Sözcükler

Çocuklar, bu kitaptaki masallar yoluyla farklı ağızlar ve halk dilinde kullanılan sözcükler de dâhil olmak üzere kendileri için yeni sayılabilecek birçok sözcükle karşılaşabilirler. Bunlardan bazıları şunlardır: korkalamak (s.19), kollamak (s.19), kuşluk (s.20), tandır (s.20), seğırtmek (s.20), zembil (s.21), tebelleş olmak (s.22), saraç (s.24), eyerci (s.24), tertiplenmek (s.24), terek (s.24), tamu (s.25), buncacık (s.25), zeyrek (s.33), karakiş (s.33), kaşık çalımı (s.36), yumuşçu (s.36), savmak (s.36), cariye (s.36), doru (s.38), sünepe (s.39), düve (s.39), halta (s.39), yağız (s.40), süzme (s.40), ütmek (s.48), sacayağı (s.48), savuşmak (s.50), çalımlı (s.51), sünepe (s.57), kıyadalamak (s.59), erekli kırmak (s.59), kıvanmak (s.62), sokranmak (s.62), yakarmak (s.63), küşümlenmek (s.63), ırlanmak (s.69), bezirgân (s.70), menevşe (s.71), şuncağız (s.71), tekin (s.72), yalbirdamak (s.72), caydırmak (s.72), şimşir (s.73), güneyik (s.73), dinelmek (s.74), uğrenmek (s.74), çolpan (s.74), uğru (s.75), bilece (s.75), ören (s.76), farda (kilim, s.76), katran (s.77), kantarmasız (s.77), gözalan (s.77), yonma (s.77), çul (s.77), susak (s.78), oba (s.78), ışık gelebi (s.78), yar (s.79), ufarak (s.79), salık (s.80), yadel (s.80), ulak (s.80), bilisiz (s.80), cılga (s.80), ardıç (s.81), gökçecik (s.81), kolan (s.82), evermek (s.89), dünyalık (s.91), salık (s.92), irak (s.92), öteberi (s.92), seyis (s.94), özengi (s.94), küheylan (s.94), güveylik (s.94), giyince yeri (s.94), partal (s.94), külhan (s.94), eteklemek (s.94), kantarma (s.94), donatmak (s.97), yitmek (s.103), ebemkuşağı (s.103), bir tanecik anlamına gelen bitecik (s.103), göksünce (K1 s.103), çıra (s.106), öteberi (s.106), erinç (s.107), örük (s.113), şakımak (s.113), gümeç (s.114), yolluk (s.116), dağarcık (s.116), çuvaldız (s.116), sağrı (s.116), kargı (s.116), kıbal (s.118), yumuşunu görmek (s.119), avadanlık (s.119), em (s.120), tevire dönmek (s.121), tebdil (s.127), ark (s.129), zemheri (s.131), bacı (s.131), kaba kuşluk (s.135), yakut (s.136), cevahir (s.136), ibrik (s.139), ayıkmak (s.139), koy (s.145), tor (s.145), ilenmek (s.148), yontu (s.150), tuluk (s.152), öğür (s.157), caymak (s.160), gerdek (s.160), yüz görümlüğü (s.160), azık damı (s.170), karmak (s.170), başı bunlu olmak (s.172), pörsüme (s.172).

Deyimler

Çocuklar, bu masalarda kendileri için yeni sayılabilecek birçok sözcüğün yanı sıra birçok deyimle de buluşmaktadır: gönül vermek (s.19), kimi kimsesi olmamak (s.19), kendini işe vermek (s.22), muratlarına yetmemek (s.22), sevincinden deli olmak (s.24), küplere binmek (s.25), parmakları ağızında kalmak (s.25), dilini çözdürmek (s.26), derdini açmak (s.28), bir dediği iki olmamak (s.33), içine kurt düşmek (s.34), kurşun atsan yetişmez (s.35), gözleri yuvalarından fırlamak (s.35), soluk soluğa kalmak (s.35), terlere batmak (s.35), iki dirhem bir çekirdek (s.36), bir şeyi ipe çekmek (s.38), kulak asmamak (s.40), başının etini yemek (s.47), dırlanıp durmak (s.47), dirlik vermemek (s.47), söz geçirememek (s.48), ballandıra ballandıra anlatmak (s.50), usundan zoru olmak (s.48), birinin bir şeyinden karnı doymak (s.48), hazıra konmak (s.58), göz gezdirmek (s.59), eli ayağı tutuşmak (s.59), oralı olmamak (s.60), parmağı ağızında kalmak (s.62), cin ifrit kesilmek (s.62), yarasına tuz biber ekmek (s.70), göz kulak kesilmek (s.78), dereden tepeden konuşmak (s.90), usunu oynatmak (s.91), üstünden bir şey (yoksulluk) akmak (s.92), işin üstesinden gelmek (s.94), canı gibi sevmek (s.94), dört dönmek (s.103), dil dökmek (s.104), usunu çelmek (s.104), gönlünü yapmak (s.104), bir şeyden su kesilmek (s.104), bir işin üstesinden gelmek (s.106), güvenini kazanmak (s.106), gözdağı vermek

(s.106), kulağı kırışte beklemek (s.107), dağlar taşlarca sevinmek (s.107), dillere destan (s.113), dizlerinin bağı çözülmek (s.114), başının etini yemek (s.115), birinin yakasından düşmek (s.115), başım gözüm üstüne (s.116), yola vurmak (s.116), kara kara düşünmek (s.116), doludizgin gelmek (s.116), canı burnundan çıkmak (s.116), anasından (yeni) doğmuşa dönmek (s.118), gözünü dört açmak (s.120), düğün tutmak (s.121), derdini açmak (s.130), ayak diremek (s.131), yediden yetmişe (s.135), taş kesilmek (s.136), yüreğine su serpilmek (s.138), ayın beyin olmak (s.138), koşumlar koşmak (s.139), dil dökmek (s.146), yalancı çıkmak (s.146), canına tak etmek (s.146), kavil karar etmek (s.147), başına bir iş gelmek (s.147), dilini çözmek (s.148), dile gelmek (s.148), gözlerinden uykuyu silmek (s.150), kanı kaynamak (s.150), yüreği oynamak (s.150), sevinçten uçmak (s.151), kendini bir şeye vermek (s.157), dilek kapılarının açık olması (s.157), kulağına söz girmemek (s.160), içi kan ağlamak (s.160), gözlerine inanmamak (s.161), gönlü olmamak (s.170), yalvar yakar olmak (s.170), başında bir dert olmak (s.172), içine bir köz düşmek (s.172), cin ifrit kesilmek (s.174), yola düzülme (s.174), zılgıtı basmak (s.174).

İkilemeler

Dilin sözvarlığı öğelerinden olan ikilemeler de masallarda sıklıkla kullanılmıştır: yanı yöresi (s.24), sabah sabah (s.25), düşüne düşüne (s.26), zar zor (s.34), eski püskü (s.35), fellik fellik (s.57), tin tin (s.58), süzüle süzüle (s.69), üzüle üzüle (s.69), kıpır kıpır (s.73), pır pır (s.73), kat kat (s.75), dal dal (s.75), döne kıvrıla (s.79), kondurup göçürmek (s.79), salkım saçak (s.81), kona göçe (s.82), birer ikişer (s.83), döne dolaşa (s.94-95), ölçüsü tartısı (s.95), yorulup ırılmak (s.103), birim birim (s.104), ağlaya ağlaya (s.104), dönüp ağmak (s.104), düşüne düşüne (s.107), sürüte sürüte (s.115), sevine sevine (s.115), ağlaya ağlaya (s.116), kıvrım kıvrım (s.145), irili ufaklı (s.145), ışıl ışıl (s.145), usul usul (s.145), alık salık (s.147), donuk donuk (s.147), özene bezene (s.160), ışıklandıra ışıklandıra (s.172), gide gide (s.174), çil çil (s.175).

Atasözleri ve Kalıp Sözler (İlişki Sözleri)

Çocuklar, dilinin diğer sözvarlığı öğelerinden olan atasözlerini ("Usuna gelen başına gelir.", s.51; "Bu kına öteki kınalara benzemez.", s.136; "Köylü köyüne, evli evine.", s.152) ve kalıp sözleri (muştular olsun, s.94; yolun açık olsun, s.132; işlerin kolay olsun, s.135; güle güle git, s.135; yolun açık uğurun gür olsun, s.137; esenlikle kal, s.146) öğrenebilirler.

"Al'lı ile Fırfırı, Cilt 2" (K2) Adlı Kitaptaki Masallarda Türkçenin Sözvarlığı Öğelerine İlişkin Bulgular

"Al'lı ile Fırfırı" adlı kitabın ikinci cildindeki masallarda çocukların yeni öğrenebileceği öngörülen sözcükler aşağıda sunulmuştur:

Çocukların Yeni Öğrenebileceği Öngörülen Sözcükler

Çocukların bu kitaptaki masallar yoluyla birçok sözcüğü öğrenebileceği düşünülmektedir. Bunlardan bazıları şu şekilde sıralanabilir: natır (s.13), uğru (s.13), kurna (s.13), külhancı (s.13), tazı (s.13), halta (s.13), peştamal (s.13), han (s.13), su dökmek (s.19), ayak yolu (s.19), dam (s.19), folluk (s.20), temelli (s.21), erken anlamına gelen "er" (K2, s.21), in (s.21), çalba (s.21), organ (s.22), tomruk (s.22), kurum (s.24), teke (s.24), tulum (s.24), evermek (s.29), çağ (s.29), bizcileyin (s.29), metelce (s.29), azık

(s.30), sarmaşmak (s.30), koyak (s.30), eşkin gitmek (s.30), konuklatmak (s.30), ağırlamak (s.30), kindam (s.30), terek (s.31), terki (s.31), sur (s.32), çalgı çağnak (s.34), süratliye kaldırmak (s.34), eşkin gitmek (s.34), kile (s.35), çalım (s.36), biriyle eğlenmek (s.37), tımar (s.37), ileze (s.37), karkışlı (s.38), ur (s.45), kolonlamak (s.45), talanlamak (s.45), vatoz başlı (s. 45), oklava (s.45), kızir (s.45), şap (s.45), kerevet (s.45), arpalık (s.45), varvaralı (s.45), menevşe (s.46), erikçil (s.46), pelit (s.46), uru (s.46), katık (s.46), avrat (s.46), birine varmak (s.46), fak (s.46), küfe (s.47), kağrı (s.47), boyunduruk dayacağı (s.47), özek ağacı (s.47), dahlamak (s.47), ağılamak (s.47), tulum (s.47), post (s.47), haklamak (s.47), hamam erenleri (s.53), çimmek (s.53), kundaklamak (s.53), göbek taşı (s.53), yumak yıkamak (s.54), ur (s.55), gelinlik kız (s.55), dünürlük (s.55), bohça (s.55), testi (s.55), bezek (s.56), telek (s.56), madımak (s.57), yalak (s.57), çoban oluşu (s.57), şehla (s.57), ağman (s.58), tellal (s.58), yele (s.59), nalın (s.59), küşüm (s.59), metel (s.60), metel dökmek (s.60), sayrılanmak (s.67), kalaycılık (s.68), çırak (s.68), nen (s.68), kumaş tecimeni (s. 68), avara (s.68) kasnakça (s.68), ütmek (s.68), ayağı kaçık (s.69), uğru (s.69), bürüklenmek (s.69), uğrubası (s.69), oynakça (s.70), bastırılmak (s.70), cendere (s.70), ölümsek (s.70), sayrı (s.71), sayrılık (s.71), göbek taşı (s.72), yemlik (s.74), seğırtmek (s.74), sıvışmak (s.75), denk (s.75) (devenin sağ dengine), avlu (s.75), çıdamsızlık (s.75), kirman (s.76), güvey (s.77), urun (s.83), talanlanmak (s.83), orfoz (s.84), örüzger (s.84), yalbirdatmak (s.84), balkımak (s.86), sanı (s.86), keşişleme (s.87), yönet (s.87), kindamlı (s.87), yorak (s.87), kantarma (s.89), sağrı (s.89), Orfos balığı (s.89), eleklenmek (s.90), tor (s.90), orak (s.97), yelce (s.97), altınca sarı (s.98), tav (s.98), sokurdanmak (s.98), uğrelenmek (s.98), yığın (s.98), keşkek (s.100), nen (s.100), seğırtmek (s.100), ibik (s.101), bilece (s.101), dıkım (s.102), sak (s.104), belleme (s.104), yağı (s.105), zembil (s.106), bıçkıcı (s.107), yarıdakçı (s.107), bir tecik (108), sencileyin (s.108), tutsu (s.115), sarrafılık (s.115), nalbant (s.116), koyak (s.116), göknar (s.116), oğul balı (s.116), bakraç (s.116), esilmek (s.116), tecimenlik (s.117), cevahir (s.119), böğür (s.120), tellal (s.120), çıban (s.120), keşiş (s.120), yunak (s.120), balkımak (s.120), tutarğa (s.121), darağacı (s.122), antlı (s.122), üveyik (s.123), telek (s.123), kocalığın eşiği (s.129), leş (s.130), terki (s.130), kütük (s.130), papak (s.131), bilisizlik (s.132), lov (s.134), yeğın (s.135), toylamak (136), darı (s.137), bile (s.145), al (tilkinin alları, s.145), alın çatı (s.148), gürzü (s.155, gürzünü), cevahir (s.155), yavuklu (s.156), urgan (s.156), bucak (s.156), yumuş (s.157), cücük (s.161), kocamak (s.162), gayrı (s.162), bar (s.165, ağzının barı), soyunup çıplamak (s.169), bellikli (s.169), şakrak (s.171), hayat (s.171, burada yaşam alanı salon anlamında), ağulu (s.172), konuklamak (s.173), denk (s.174), çökelemek (s.175), tola (s.176), sivaşmak (s.176), bilece (s.177), delllemek (s.177), dibek (s.178), kalaylatmak (s.178), terek (s.178), eğni (s.178), ekmez (s.180), kaş kararması (s.181), hamam yumuşçusu (s.181), evermek (s.187), aridoru (s.188), emcik (s.189), bakman (s.189), koz (s.190), çıkırık eğirmek (s.190), çıkırık başı (s.192), nalın (s.192), çuvaldız (s.193), anar (s.196).

Deyimler

Çocukların bu kitaptaki masallar yoluyla öğrenebileceği deyimler şunlardır: umarsız kalmak (s.20), oralı olmamak (s. 20), gözleri fal taşı gibi açılmak (s.21), başa çıkmak (s.23), gözlerine inanmamak (s.24), döküp düşünmek (s.29), tilki uykusuna yatmak (s.30), in cin yok (s.30), küçük dilini yutacak olmak (s.30), kan tere batmak (s.31), iyi saatte olsunlar (s.35), yüz vermemek (s.37), herkese baş olmak (s.38), birinin işini bitirmek (s.38), dili varmamak (s.46), yakasını kurtaramamak (s.46), şapkasını yere

çalmak (s.46), başını kaşıyamamak (s.46), diz boyu (s.47), gözlerine inanmamak (s.47), yola düzülme (s.47), tabanları yağlamak (s.47), ağız açık kalmak (s.47), vakti saati gelmek (s.53), gözle kaş arası (s.54), gözden kaybolmak (s.54), beşiğe belemek (s.55), yüreği yanmak (s.55), yürekten gülmek (s.55), içine ateş düşmek (s.56), içi kavrulmak (s.56), takip takıştırmak (s.56), çirasını yitirmek (s.57), in misin cin misin? (s.57), yoluna halılar döşemek (s.59), gem almak (s.59), yular tutmak (s.59), yemez içmez olmak (s.60), evtik almak (s.61), acıları küllenmek (s.68), yol vermek (s.68), başa çıkamamak (s.69), çamur atmak (s.69), bir şeyi birinin yanına koymamak (s.69), dili çözülmek (s.70), çit çıkartmamak (s.71), ele geçirmek (s.72), ölümlerden ölüm beğenmek (s.72), kol gezmek (s.83), örene dönmek (s.84), gözden ıramak (s.85), kulak kesilmek (s.87), sus pus olmak (s.88), karşılığını ödemek (s.88), gözlerine inanmamak (s.89), ballandıra ballandıra anlatmak (s.89), darlığa düşmek (s.97), içi içini yemek (s.99), helva bulamak (s.99), gözlerini duman bürümek (s.100), gününden çatlamak (s.102), önel almak (s.104), tavlaya gitmek (s.104), dil dökmek (s.105), döküp düşünmek (s.105), dengine getirmek (s.106), öfkesini bilemek (s.106), korkudan benizleri sararmak (s.108), dizlerinin bağı çözülmek (s.108), küçük dillerini yutmak (s.108), yüreğine bir kürek köz düşmek (s.117), beti benzi uçmak (s.119), hesabına bakmak (s.120), sevinçten kanatlar takınmak (s.120), karnı aklıktan dümbek çalmak (s.146), usunla bin yaşa, (s.146), tabanları yağlamak (s.148), pabucun ucuz olmaması (s.148), canı tamuya göçüp gitmek (s.155), işini bitirmek (s.155), gözünü dört açmak (s.156), küçük dillerini yutayazmak (s.157), küplere binmek (s.157), dert denizine gömülmek (s.157), birinin belini kırmak (s.162), damağı atmak (s.170), ağnayıp dönmek (s.170), usu başından gitmek (s.170), iki yakası bir araya gelmemek (s.170), dumanı tepesinden çıkmak (s.171), ocağına su bağlamak (s.172), kapı dışarı etmek (s.172), kara kara düşünmek (s.172), yüreği serinlemek (s.172), dünür düşmek (s.173), ocağına incir dikmek (s.175), denizlerde gemileri batmışçasına (s.175-176), gözden kaybolmak (s.189), deli divane olmak (s.194), döl dökmek (s.195), çapa sallamak (s.195).

İkilemeler

Kitapta farklı yollarla oluşmuş ikilemelerden bazıları şunlardır: sarıp sarmalamak (s.22), vıklata vıklata (s.24), kös kös (s.24), kağış kağış (s.54), top top (s.55), yalbirt yalbirt (s.59), söğüp sapanlamak (s.72), par par (s.85), sarıp sarmalamak (s.98), dere tepe (s.98), çıldır çıldır (s.99), böğüre böğüre (s.108), kese kese (s.122), kütür kütür (s.132), oğuştura oğuştura (ovuştura ovuştura olmalı, s.132), yata yuvarlana (s.135), istemeye istemeye (s.155), gürül gürül (s.159), uça uça (s.164), şingir mingir (s.170), döne ağa (s.173), yügürte yügürte (s.174), imi timi (s.174), söylene söylene (s.177).

Atasözleri ve Kalıp Sözcükler (İlişki Sözcükleri)

Bu kitaptaki masallarda yer alan atasözleri şunlardır: *“Başa gelen başta kalmaz.”* (s.55), *“Ölenle ölünmez.”* (s.55 ve 115), *“Çok gezen çok bilir.”* (s.60), *“Kırk gün taban eti, bir gün av eti.”* (s.69), *“Birlikten güç doğar.”* (s.145), *“Sözle karın doymaz.”* (s.145), *“Kişioğlu çiğ süt emmiştir.”* (s.156). Tansel, derlediği masallarda kalıp sözcükleri de (uğrunuz gür olsun, s.29; eline sağlık, s.47; geçmiş olsun, güle güle büyüt, s.54) alkışları (*“Çimdiği sular altın olsun.”*; s.53; *“Güldükçe dudaklarından güller açılıp saçılınsın.”*, s.54; *“Bastığı yerlerde çayır çimen bitsin.”*, s.54; *“Ey padişahım, yaşamınız sağlıklı olsun. Kızınız, halkınız mutluluk, esenlik içinde yaşasın*) ve kargışları da (*“Ocağı sönesice”*,

s.24), “Bu bebeğin yattığı yer diken olsun.”, s.54; “Bastığı yerler çamur olsun.”, s.54; “Alnının ortasında bir hot bitsin.”, s.54; “Gözlerin kör olsun. Bana ettiğini bulasın.”, s.180) başarılı bir biçimde kullanmıştır.

“Üç Kızlar” (K3) Adlı Kitaptaki Masallarda Türkçenin Sözcükleri Öğelerine İlişkin Bulgular

“Üç Kızlar” adlı kitapta yer alan masallarda çocukların yeni öğrenebileceği öngörülen sözcükler aşağıda sunulmuştur:

Çocukların Yeni Öğrenebileceği Öngörülen Sözcükler

Çocukların “Üç Kızlar” adlı kitaptaki masallar yoluyla şu sözcükleri öğrenebileceği öngörülmektedir: yoğumuş, çoğumuş (s.11), cevahir (s.13), denkleme (s.13), bük (s.13), sarraf (s.15), katran (s.15), zift (s.15), kuşluk (s.16), kocalık (s.23), tökezlemek (s.23), kervan (s.24), kervancıbaşı (s.30), gönenmek (s.36), hedemelik (s.36), kocalık (s.39), bakıcı (falcı, s.39), sur (s.40), bedel (merdiven, s.40), tola (s.40), şaklabanlık (s.40), bunlu (sıkkin, s.41), tevir (s.41), gıbal (s.42), tabla (s.44), teyi (parça, s.50), muştuluk (s.52), çit (anahtar, s.59), işkillenmek (s.62), kadı (s.66), emmi (s.68), çift (s.68), payton (s.70), örgen (s.70), ulak (s.71), gergef işlemek (s.73), çevre (başörtüsü, s.73), dürmek (s.73), katar (s.76), havut (semer, s.76), güğüm (s.76), heğ (küfe, s.76), hasır (s.82), çul (s.82), kerpiç (s.82), belemek (s.82), urba (s.83), batman (s.84), atlas (s.84).

Deyimler

Bu masallarda çocukların buluşacağı deyimlerden bazıları şunlardır: gözleri parlamak (s.15), işin içyüzünü bilmek (s.15), yarından tezi yok (s.16), dil dökmek (s.17), usunu çalmak (s.17), gözdağı vermek (s.18), dere tepe düz gitmek (s.19), göz gözü görmemek (s.19), gözlerine inanmamak (s.19), güneş çarpmışa dönmek (s.21), kurşun atsan yetişmez (s.27), şafağın atması (s.31), paçaları tutuşmak (s.31), kara kara düşünmek (s.31), ödleri kopmak (s.32), sökün etmek (s.47), dili damağına sarmak (s.50), ağzını bıçak açmamak (s.50), dere tepe düz gitmek (s.50), yola getirememek (s.59), yüreğine ateş düşmek (s.59), ayak diremek (s.60), yola düzülme (s.61), elleri böğründe kalmak (s.62), gözle kaş arasında (s.63), diller dökmek (s.67), derdine derman bulamamak (s.68), göz nuru dökmek (s.73), dillere destan olmak (s.74), goncaya durmak (s.76), gözlerine uyku girmemek (s.79).

İkilemeler

Kitapta yer alan ikilemelerden bazıları şunlardır: torba torba (s.17), döve döve (s.18), gide gide (s.19), yabansı yabansı (s.19), sallaya sallaya (s.21), dere tepe (s.23), ekim dikim (s.23), sora sora (s.26), şaşkın şaşkın (s.26), gide gide (s.27), döne dolaşa (s.27), gelip geçen (s.27), gıdır mıdır (s.28), çoluk çocuk (s.32), böyle böyle (s.32), düşüne düşüne (s.36), azar azar (s.37), süklüm püklüm (s.37), köy köy (s.44), dönüp ağarken (s.44), yavaş yavaş (s.49), göz göze (s.53), öfkeli öfkeli (s.56), bula bula (s.60), yük yük (s.61), çala oynaya (s.61), anlata anlata (s.62), kös kös (s.66), sora izleyi (s.68), vara vara (s.76), yele yele (s.81), güle oynaya (s.81), demet demet (s.84), bir bir (s.84).

Atasözleri ve Kalıp Sözler (İlişki Sözleri)

Bu kitapta, “Çok yaşayan, çok gezen bilir.” (s.32), “Kız evi naz evi.” (s.60), “Ölenle ölünmez.” (s.63), “Yolcu yolunda gerek” (s.67) atasözleri ile kal sağlıkla, (s.67), kolay

gelsin (s.68), geçmiş olsun (s.69), yolun açık olsun (s.80), güle güle (s.80), yazıklar olsun (s.84) kalıp sözleri bulunmaktadır.

“Mavi Gelin” (K4) Adlı Kitaptaki Masalarda Türkçenin Sözvarlığı Öğelerine İlişkin Bulgular

“Mavi Gelin” adlı kitapta yer alan masalarda çocukların yeni öğrenebileceği öngörülen sözcükler aşağıda sunulmuştur:

Çocukların Yeni Öğrenebileceği Öngörülen Sözcükler

“Mavi Gelin” adlı masal kitabında çocukların şu sözcükleri öğrenebileceği öngörülmektedir: orak (s.11), bakraç (s.11), elcek (el, s.11), testi (s.11), başak (s.11), sac (s.11), aşık oynamak (s.13), urun (yer, s.13), nen (şey, s.13), nişan (s.15), akran (s.16), mertek (orta kalınlıkta ağaç, s.19), başı közlü bir eksi (yarı yanmış odun, s.19), denk (yük, s.23), zeyreklik (zekilik, s.25), şeritlenmek (s.26), payton (fayton, s.26), güveyi (damat, s.28), köknar (s.30), gayri (s.33), kurna (s.38), irin (s.38), avar (sebze, s.41), ölümsek (ölmek üzere olan, s.46), tavla (s.46), em (ilaç, s.49), kerevet (s.50), suca (su gibi, s.51), sığırtmaç (sığır çobanı, s.55), halvet (sıcak oda, s.58), gürpedek (ansızın, s.58), sini (büyük tepsi, s.59), gütmek (s.60), eşinmek (s.86), don (tüy rengi, s.86), ayıkmak (ayılmak, s.89), gılbızlanmak (yaltaklanmak, s.90), serpmeye (s.91), yüğüderek (koşarak, s.92), kavlamak (derisini çıkarmak, s.93).

Deyimler

Çocukların bu kitaptaki masallar yoluyla buluşacağı deyimler şunlardır: başına bir iş açmak (s.14), dereden tepeden konuşmak (s.14), içi yanmak (s.14), okuyup adam olmak (s.14), yiğitlik bende kalsın (s.14), yüreğine ateş düşmek (s.17), yola düzülme, (s.23), dil dökmek (s.25), kırk dereden su getirmek (s.25), parmağı ağzında kalmak (s.32), gözden kaybolmak (s.43), ayak diremek (s.44), yedisinden yetmişine (s.52), düşüncelere dalmak (s.52), gözlerine uyku girmemek (s.52), süzüm süzüm süzülme (s.53), kara kara düşünmek (s.53), başına kaynar su dökülme (s.60), içine ateş düşmek (s.60), el pençe divan durmak (s.81), gözle kaş arası (s.84), yerle bir olmak (s.86), gözden kaybolmak (s.89).

İkilemeler

Kitapta yer alan ikilemeler şu şekilde sıralanabilir: köy köy (s.13), ev ev (s.13), gide gide (s.15), koşa koşa (s.16), geze geze (s.18), kent kent (s.19), avuç avuç (s.23), düşünme düşünme (s.26), araya araya (s.30), sevine güvene (s.32), gelene geçene (s.35), izini yolunu (s.36), birer birer (s.39), dura dura (s.40), aptal aptal (s.41), üstü baş (s.41), düğün dernek (s.45), dayalı döşeli (s.56), yunup yıkanmak (s.58), vura vura (s.59), çeşit çeşit (s.59), kapı kapı (s.60), gelip giden (s.60), sarmaş dolaş (s.61), dere tepe (s.81), türlü türlü (s.84), gürül gürül (s.85), şarıl şarıl (s.85-86), yiyip içmek (s.88), gülüp oynamak (s.88), yüze yüze (s.90), pırıl pırıl (s.94), dirlik düzenlik (s.94).

Atasözleri ve Kalıp Sözler (İlişki Sözleri)

Kitapta; “Çok gezen çok bilir.” (s.23), “Zorla güzellik olmaz.” (s.30), “Ölenle ölünmez.” (s.33) atasözleri; gözünüz aydın (s.23), müjde istemek (s.32), hoş geldiniz (s.81), güle güle (s.81), buyruğunuz başım üstüne (s.85), baş üstüne (s.86) kalıp sözleri ve “Oğul, sana ben ne diyeyim. Yıldız gözlü, su saçlı güzele tutulasın.” (s.17) kargışı bulunmaktadır.

“Altı Kardeşler” (K5) Adlı Kitaptaki Masallarda Türkçenin Sözvarlığı Öğelerine İlişkin Bulgular

“Altı Kardeşler” adlı kitapta yer alan masallarda çocukların yeni öğrenebileceği öngörülen sözcükler aşağıda sunulmuştur:

Çocukların Yeni Öğrenebileceği Öngörülen Sözcükler

Çocukların bu kitaplardaki masallar yoluyla şu sözcükleri öğrenebileceği öngörülmektedir: sele (s.27), cevahir (s.38), çavmak (saçılmak, s.41), yeğın (keskin, s.50), yılanç (korkunç, s.49), tamu (cehennem, s.50), eğni (üst baş, s.55), yeğni (s.56), bezek (s.56), genlik (s.60), bile (birlikte, s.60), kağni (s.61), boyunduruk (s.61), sığırtmaç (s.65), dam (s.67), esin (s.68), gönenmek (s.71).

Deyimler

Çocukların bu masallarda karşılaşacağı deyimler şunlardır: kavli karar etmek (s.28), ar etmek (s.29), aklı oynamak (s.37), kanı kaynamak (s.37), ödü kopmak (s.41), parmakları ağzında kalmak (s.41), iki gözü iki çeşme (s.43), gözle kaş arası (s.46), para etmemek (s.51), kuş uçmaz kolan vurmaz (s.55), canı başına sıçramak (s.57), beyninden vurulmuşa dönmek (s.57), bir varmış, bir yokmuş (s.61), fare düşse başı yarılır (s.61), sökün etmek (s.62), Kadir gecesi doğmak (s.67), içi sevinçle dolmak (s.68), gözden kaybolmak (s.71), gözü kalmak (s.71),

İkilemeler

Bu kitaptaki masallarda yer alan ikilemeler şunlardır: vara vara (s.28), ışılak ışılak (s.29), gide gide (s.29), yuvarlana yuvarlana (s.32), sevine sevine (s.35), düşe kalka (s.35), dertli dertli (s.36), yalbirt yalbirt (parıl parıl, s.38), sora sora (s.48), dere tepe (s.51), sarmaş dolaş (s.52), gürül gürül (s.55), çeşit çeşit (s.55), kızgın kızgın (s.59), koşa koşa (s.64), top top (s.70).

Atasözleri ve Kalıp Sözler (İlişki Sözleri)

Kitapta; uğur ola (s.27), selam söyle (s.37), yolun açık olsun (s.53), helal etmek (s.60) ve güle güle (s.63) kalıp sözleri bulunmaktadır.

“Yedi Devler” (K6) Adlı Kitaptaki Masallarda Türkçenin Sözvarlığı Öğelerine İlişkin Bulgular

“Yedi Devler” adlı kitapta yer alan masallarda çocukların yeni öğrenebileceği öngörülen sözcükler aşağıda sunulmuştur:

Çocukların Yeni Öğrenebileceği Öngörülen Sözcükler

“Yedi Devler” adlı kitapta çocukların yeni karşılaşacağı öngörülen sözcükler şunlardır: zoneyet (s.13), öteberi (s.13), serpme (s.13), koca (s.13), esenleşmek (s.16), azık (s.16), arşın (s.17), derviş (s.17), kavramak (s.19), bile (birlikte, s.20), yeğni (s.23), ibrik (s.23), yumak (s.23), carıye (s.25), yüksük ağı (s.25), alını akıtmalı (s.26), güveyi (s.26), sal (sedye, s.28), garçadak (s.28), tellak (s.28), zalım (s.29), genlik (rahatlık, s.29), kocamak (s.30), eyerlemek (s.31), kovcu (s.31), ırgalanmak (s.34), üğülekmek (dökülmüş, yığılmış, s.34), toy (s.35), yerik yermek (aş ermek, s.38), katran (s.42), zift (s.42), yeğın (s.43), sur (talih, s.45), kelli (sonra, s.56), takat (s.51), içerlemek (s.52),

içlenmek (s.52), arkalanmak (s.54), tüze (s.59), bük (s.60), bindallı (s.66), yitik (S.68), şavk (s.69), sele (s.70), yüklü (s.71).

Deyimler

Bu kitapta yer alan deyimler şunlardır: boynunu kösmek (s.16), evinin direği göçmek (s.16), başını alıp yollara düşmek (s.17), başı darda kalmak (s.17), derdine derman olmak (s.17), gözden kaybolmak (s.17), iğne atsa yere düşmemek (s.20), küplere binmek (s.21), kurumaya yüz tutmak (s.23), dört dönmek (s.23), iki gözü iki çeşme (s.23), elleri böğründe kalmak (s.23), yüreği oynamak (s.33-34), kanı kaynamak (s.34), içleri götürmemek (s.37), konup göçmek (s.37), gözlerine inanmamak (s.42), deliye dönmek (s.43), ağzını aramak (s.47), ağzı sulanmak (s.47), kafa yormak (s.47), katıla katıla gülmek (s.49), birini ateşlere atmak (s.49), kulak asmamak (s.50), birinin başının altından kalkmak (s.57), akıllara sığmamak (s.59), gözden kaybolmak (s.61), gözle kaş arası (s.65), birinin kulağına gitmek (s.65), gönlünü etmek (s.65), sürüm sürüm sürünmek (s.67).

İkilemeler

Bu kitaptaki masallarda yer alan ikilemeler şunlardır: gide gide (s.17), döve döve (s.18), parça parça (s.19), olan biten (s.20), cip cip (s.23), sarmaş dolaş (s.24), inil inil (s.28), dönüp ağmak (s.29), efil efil (s.33), soy sop (s.34), çarpa çarpa (s.43), zar zor (s.51), olan biten (s.56), bir bir (s.56), düşüne düşüne (s.66), salına salına (s.67), gürül gürül (s.69), dere tepe (s.70), cıvı cıvı (s.70).

Atasözleri ve Kalıp Sözler (İlişki Sözleri)

Kitaptaki masallarda; “Kırk gün taban eti, bir gün av eti.” (s. 13), “Ölenle ölünmez.” (s.16), “Gönül kimi severse güzel odur.” (s.35), “Kız evi naz evi.” (s.35) atasözleri; geçmiş olsun (s.25), hoş geldin (s.25), selam söyle (s.25), kusura kalmayın (s.35), Tanrı bağışlasın (s.51), eline sağlık (s.54), eline koluna sağlık (s.56), Hayır ola (s.60), baş üstüne (s.64), hoş geldin (s.70) kalıp sözleri ve “Uykusu bal ile şeker olsun.” (s.40), “Oturduğu yerde çayır çimen bitsin.” (s.42), “Uykusu diken olup gözlerine batsın.” (s.40) alkış ve kargışları bulunmaktadır.

3.2. Tansel’in Derleyip Yazdığı Masallarda Kullanılan Türkçe Sözcüklere İlişkin Bulgular

Yazar, anlatımında Türkçe sözcükler kullanmayı yeğlemiştir. Kullandığı Türkçe sözcüklerden bazıları şunlardır: giyit (K1, s.19), sevi (K1, s.25), yoksul (K1, s.35), hekim (K1, s.38), iye (K1, s.48), us (K1, s.48), ivediyle (K1, s.50), koşut (K1, s.78), yontucu (K1, s.78), yontuculuk (K1, s.81), denli (K2, s.20), esenleşmek (K2, s.20), ulamak (K2, s.22), dağarcık (K2, s.23), im (K2, s.34), ivedi (K2, s.47), yeğlemek (K2, s.47), tez (K2, s.54), avutmak (K2, s.55), gereç (K2, s.67), uğraş (K2, s.68), üstelemek (K2, s. 70), aygıt (K2, s.70), varsıllık (K2, s.83), ünlemek (K2, s.84), odsuz ocaksız (K2, s.83), erek (K2, s.89), erinç (K2, s.101), değin (K2, s.107-115), yeğ (K2, s.108), devinmek (K2, s.116), varsıl (K2, s.117), uz (K2, s.121), denetçi (K2, s.121), üleştirmek (K2, s.138), giz (K2, s.154), tasalanmak (K2, s.157), yetik (K2, s.165), salık (K2, s.165), ivedilenme (K2, s.170), yazgı (K2, s.175), paklamak (K2, s.178), muştucu (K2, s.196), dek (K2, s.191), pişirgeç (K2, s.192), buyruk (K3, s.51), tutsak (K4, s.16), yontu (K4, s.26), ilenç (K5, s.50).

Yazar, anlatımında kurallı birleşik fiillerden eylemin kısa zamanda, bazen de umulmadık zamanda aniden gerçekleştiğini ifade eden tezlilik eylemlerini (iteleyivermek, K2, s.56; itekleyivermek, K6, s.19), eylemin gerçekleşmesindeki

sürekliliği ifade eden sürerlik eylemlerini (bekleyedurmak, K1, s.22; bakakalmak, K1, s.27; gidedurmak, K2, s.56; bükülekmak, K2, s.161; şaşadurmak, K4, s.90; ededurmak, K4, s.94; çalışadurmak, K6, s.18; kuradurmak, K6, s.37; göredurmak, K6, s.39; çözedurmak, K6, s.40; yapadurmak, K6, s.42) ve eylemin gerçekleşmediğini; ancak gerçekleşme zamanının yaklaştığını ifade eden yaklaşma eylemlerini (olayazmak, K1, s.24; delireyazmak, K1, s.69; gideyazmak, K1, s.95; olayazmak, K1, s.147) de başarılı biçimde kullanmıştır. Ayrıca yazar, çok az da olsa sözvarlığının bir ögesi olan kocakarı (K2, s.58), düzü (K2, s.69), cadıkarı (K2, s.75) gibi argo sözcüklere de yer vermiştir.

İncelenen masal kitaplarında kimi yazım ve noktalama yanlışlarının olduğu görülmüştür. Örneğin ikilemeler arasına virgül imi konmuştur: yanı, yöresi (K1, s.24), çocukları, mocukları (K1, s.57), yazı, güzü (K1, s.71), döne, kıvrıla (K1, s.79), birer, ikişer (K1, s.83), ölçüsü, tartısı (K1, s.95), özene, bezene (K1, s.160), gıdır, mıdır (K3, s.28), dereden, tepeden (K4, s.14), döşeli, dayalı (aynı zamanda dayalı döşeli olmalı, K4, s.85), düşüne, düşüne (K5, s.31), gide, gide (K5, s.31), öfkeli, öfkeli (K5, s.47), dere, tepe (K5, s.59). Kimi sözcükler yanlış yazılmıştır: seğirdir (seğirtir olmalı, K1, s.24), nerde (K1, s.28), olmıyor (K1, s.60), kapı yerine kıpı (K1, s.74), içerde (K1, s.75), yeyip içtiler (K1, s.76), içerdekileri (K1, s.95), dolun ay (K1, s.113), övünmek yerine öğünmek (K1, s.113), horan (K1, s.114), nazıla (K1, s.114), Keloğlanın (K1, s.115), birara (K1, s.119), kısacı (kısakacı olmalı, K1, s.120), sandalya (K1, s.138), geydirdi (K1, s.140), ha bire (K1, s.145), birden bire (K1, s.146), kardaş (K1, s.147), şaşı kaldılar (K1, s.148), saata (K1, s.171), zılgıdı (K1, s.174), ağırina gitmek (ağırina gitmek olmalı, K2, s.19), hak (halk olmalı, K3, s.33), ilerde (K3, s.40 ve 67), izleyi (K3, s.68), içerden (K4, s.15), orda (K5, s.29), Kahkah Güülü (Kahkaha olmalı, K5, s.36) deyine (deyince olmalı, K5, s.44), kadı (kapı olmalı, K5, s.47), aslının (aslanın olmalı, K5, s.47), bıcağı (bıçağı olmalı, K5, s.50), ilerde (K5, s.51), içerden (K5, s.52), deynek (değnek olmalı, K5, s.55), olunu (yolunu olmalı, K5, s.61), cihaz (çeyiz olmalı, K5, s.70), doyurulmuş (doyurulmuş olmalı, K6, s.35), yeyivermek (K6, s.37), zalım (K6, s.57), baş ucu (K6, s.31).

İncelenen masal kitaplarında dilsel tutarlılığı sağlamak açısından başka sorunların da giderilmesi gerekmektedir. Sözelimi, diğer masallar “vaktin birinde” biçiminde başlarken “Üç Kızlar” adlı kitaptaki masallar “vaktin birinde” biçiminde başlamıştır (K3, s.13). Ölçünlü Türkçeye uygun olması nedeniyle diğer kitaplardaki masalların da “vaktin birinde” girişile başlamasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. “Mavi Gelin” (K4) adlı kitapta, çoğu yerde doğru biçimiyle yazılan “nergis” sözcüğü 23. Sayfada, “nergiz” biçiminde yanlış yazılmıştır. “Yedi Devler” (K6) adlı masal kitabında çocuğun bilemeyeceği sözcüklerin bugünkü karşılıkları ayrıç içerisinde verilmiştir. Bu, çocukların masalları daha iyi anlamaları ve okurken sıkılmamaları açısından önemlidir. Diğer kitaplarda da çocuğun bilemeyeceği düşünülen sözcüklerin karşılıklarının ayrıç içinde verilmesi gerekir. Aynı kitabın 33. sayfasında başlayan “Bitlice Karının Kızı” adlı masalın başlığında geçen “karı” sözcüğü de “kadın” sözcüğü ile değiştirilmelidir.

Kimi yerlerde kip uyumsuzluklarının olduğu ve -di’li geçmiş zamanın kullanıldığı görülmüştür ve bu uyumsuzlukların da düzeltilmesi gerekmektedir:

- *Bunun üzerine ekmekçi evinde saklandı.* (K1, s.20)
- *Kadınlar kızlar konakta çalıp oynarlar. Yatsıya doğru gelini çeyiz sandığı üstüne oturtup çıkarlar. Güvey, sağdıçlarıyla gelin odasının kapısı önüne geldi. Yenge kadınlar onu içeriye koyunca çekilip gittiler.* (K1, s.91)

- “Pişirip yeriz” der. Kalktılar. Yılanın yanına geldiler. Ağası baksa ki... dil ile anlatılamaz, okla vurulacak şey değil; şaşar kalır. (K5, s.50)
- ... oğlan dolaptan çıkıyor. Konuşulanları duymuştu. Oradan kalktığı gibi Çilingir Dağı'nın yolunu tutuyor oğlan. (K6, s.26)

4.TARTIŞMA

Tansel'in derleyip yazdığı masalların Türkçenin sözvarlığını yansıtmaya başarısı bağlamında incelendiği bu çalışmanın sonucunda, masallarda farklı ağızlar ve halk dilinde kullanılan sözcükler de dâhil olmak üzere çocukların yeni karşılaşacağı öngörülen birçok sözcüğün bulunduğu görülmüştür. Yazarın, anlatımında farklı ağız kullanımları ile halk dilinde bulunan kimi sözcüklere de sıklıkla yer vermesi, çocuğun dilinin bütün olanaklarını ve zenginliklerini tanımaya katkıda bulunur. Aksan'a (1987:64-66; ve 2005:139) göre Anadolu ağızları ortak, ölçünlü (standart) dile oranla birkaç kat daha geniş bir sözvarlığına sahiptir. Bu kavram zenginliğinin oluşmasında gerek doğayla iç içe yaşama, tarım ve hayvancılıkla uğraşma sonucunda çok çeşitli somut kavramların belirmesi gerekse Türklerin duygu ve düşünceleri, değişik durum ve davranışları ayrıntılı bir biçimde dile getirme eğiliminin ürünü soyut kavramların oluşması önemli rol oynamıştır. Çok önemli başka bir etken de Anadolu ağızlarının çağlar boyunca Türkçenin bütün anlatım yollarından, türetme kurallarından yeterince yararlanmış olmasıdır.

Türkçenin olanaklarından, genel dildekine oranla çok daha geniş ölçüde yararlanan, genel dilde bulunmayan pek çok sözcüğün içinde yer aldığı Anadolu ağızlarının masallarda yer alması, çocuğun Türkçenin bu zengin yanıyla da tanışması ve içinde yaşadığı toplumla daha geniş anlamda iletişime geçmesi bakımından önemlidir. Sözcüklerin yalnızca kitaplarda okunması çocuğun o sözcükleri öğrenmesi için yeterli olmayabilir; bu sözcüklerin öğretmenler tarafından çeşitli stratejiler yoluyla öğretilmesi gerekir. Ülper ve Karagül'e (2012:263) göre, bu tür stratejiler “doğrudan öğretim yaklaşımı” ve “dolaylı (rastlantısal) öğretim yaklaşımı” olmak üzere iki ana yaklaşım altında toplanabilir.

Tansel'in, derleyip yazdığı masallarda, kalıplaşmış özgün sözcük toplulukları olan deyimlere sık sık yer verdiği ve bunları işlevsel biçimde kullandığı görülmüştür. Bu durum anlatımı akıcı, çekici, güzel ve canlı kılmıştır. Çocuklar, anlatımda kullanılan bu deyimler sayesinde sözcüklerin temel anlamlarının yanı sıra yan ve mecaz anlamlarını, çağrışımlarını da öğrenir; böylece belli bir kavramı, olayı, duyguyu ya da durumu, insanların farklı tutum ve davranışlarını sözlü ya da yazılı olarak dile getirirken bu özgün ve özel yapılardan da yararlanırlar. Kalıplaşmış sözcük toplulukları olan deyimler de atasözleri gibi bir dili konuşan toplumun düşünme ve yaşam biçimini, dünya görüşünü, çevre koşullarını, gelenek ve göreneklerini, inançlarını, önem verdiği varlık ve kavramları; kısacası maddi ve manevi kültürünü aktardıklarından çocuklar bu masallardaki deyimler sayesinde kendi toplumuna ilişkin birçok kültürel öğeyi ve toplumunun mizah anlayışını da öğrenirler. Halkın yarattığı ve benimsediği bu özel yapılar sayesinde çocuklar, masaldaki olayları ve kişileri somutlaştırır ve dolayısıyla daha rahat anlamlandırır. Önemli anlatım araçlarından olan deyimleri çocukların öğrenmeleri/bilmeleri onların konuşma dilinde başarılı olmalarına; duygularını, düşüncelerini, yaşantılarını kısa ve özlü ifade etmelerine de katkıda bulunabilir. Deyimler, toplam anlamlarının dışında ve üzerinde yeni birer anlam aktardıklarından çocuklar; bir olayı, bir durumu ya da bir duyguyu etkili bir biçimde dile getirme becerisini kazanırlar.

Türkçe; ses yinelemeleri ve benzerlikleriyle şiirsel, iletleri yönünden çarpıcı ve etkileyici olan atasözleri bakımından da çok zengin bir dildir. Tansel, anlatımında uygun yerlerde ve bağlamda atasözlerini de başarıyla kullanmıştır. Çocukların kendi toplumlarının kültürünü, yaşam felsefesini, benimsediklerini, düşünce yapısını, yaşadıkları ortamı, yaşam koşullarını, erdemlerini, gözlemlerini, yüzyıllar boyunca edindiği deneyimler sonucu çıkarımladıklarını, vardıkları yargıları, bilgeliğini, benzetme gücünü, yaratıcılığını, öğütlerini; kısaca birlikte yaşadığı insanları tüm yönleriyle anlayabilmesi için dile anlatım güzelliği ve çekicilik katan dilin kalıplaşmış bu özlü sözlerini de bilmeleri gerekir. Tansel, dilimizin bu önemli ve özel dil kalıplarından, yaratıcılık özelliğinin en güzel örneklerinden yararlanarak güçlü bir anlatımı yakalayabilmiştir. Bu masallarla buluşan çocuklar, kendi toplumunun dünya görüşünü, değer yargılarını, düşüncelerini, duygularını, gelenek ve göreneklerini, inanış ve yaşayışlarını özetleyen, az sözcükle bir durum ya da olayı somutlamanın güzel örnekleri olan atasözlerinden; kısaca özleşerek kalıplaşmış bu değerli yargılarından kendi anlatımlarında yararlanabileceklerdir.

Tansel, derleyip yazdığı masallarda farklı yollarla (yakın anlamlı sözcüklerle, karşıt anlamlı sözcüklerle, sesleri birbirini andıran ya da ses benzerliklerinden yararlanılarak oluşmuş sözcüklerle, biri anlamlı biri anlamsız sözcüklerle) oluşturulmuş birçok ikilemeden yararlanmış; anlatımı zenginleştirmek ve pekiştirmek için Türkçede yer alan ikilemelerden başka “gıdır mıdır” gibi ölçünlü Türkçede bulunmayan birçok yeni ikilemeyi de kullanmıştır. İkilemeler, anlatımı; devingen, renkli, ilginç, etkili, ses benzerliklerinin olması nedeniyle şiirsel, abartılı, zengin ve güçlü kılan önemli sözvarlığı öğeleridir. Bu öğelerin masallarda sıklıkla bulunması, masalların dilsel niteliği açısından dönüt veren önemli bir bulgudur.

Tansel, yazdığı masallarda Türkçede çokça yer alan kalıp sözlere (ilişki sözleri) de sık sık yer vermiştir. Dilde önemli yeri olan alkışlar (hayırduaları) ve kargışlar (ilenmeler ya da beddualar) kalıp sözler içinde sayılmaktadır ve incelenen masallarda bu öğeler de sıkça kullanılmıştır. Çocukların dilimizin toplumsal-kültürel özelliklerini de yansıtan bu öğelerle yazınsal nitelikli kitaplarda buluşmaları, bunları öğrenmeleri ve kullanmaları, onların toplumsal yaşamda duygularını ve düşüncelerini kısa ve etkili yoldan anlatabilmelerine, bunları insan ilişkilerinin farklı durumlarında kullanabilmelerine, farklı durumlara dönük duygu, düşünce ve isteklerini aktarabilmelerine, içinde yaşadığı toplumla iyi ilişkiler içinde olabilmelerine ve iletişim kurabilmelerine; kısaca, toplumdaki günlük ilişkilerini hem kolaylık ve başarıyla hem de incelikte sürdürmelerine ve biçimlendirmelerine katkıda bulunur. Özetle, incelenen masalların kalıp sözler bakımından da yeterince zengin olduğu söylenebilir.

Argo sözcükler de dilin sözvarlığı içinde yer alan sözlerdir. Belli gruplarca kullanılan özel ve zamanla değişebilen bir dildir. Edebiyatın malzemesi dildir. Argo da “dilin içinde bir dil” olduğuna göre ister istemez yazınsal yapıtta yerini alacaktır. Yazınsal bir yapıtta argo; komik durum yaratma, yergi ve gülmece için başvuru bir kaynak, günlük yaşamı yakından tanıtmak, toplumsal saptama ve çözümlemelerde doğal olanla uygunluk sağlamak için gerçekçiliğin bir ögesi, dilde yeni arayışların bir simgesi, yaşayan şiir diline ve basmakalıp yapılara başkaldırı, bir karşı-anlam yaratma aracı, toplumdan dışlanmışlığın göstergesi gibi görevler üstlenmiştir (Kefeli, 2002:170). Tansel, derlediği masallarda bir tür ilişki sözleri olan argo sözcükleri de kullanmıştır. Bu durum, çocuğun dilin sürekli olmayan bu yönüyle buluşturulması açısından önemlidir. Eğitimsel açıdan

olumlanmasa da çocuğun, dilde her zaman yaşam bulan ve okuduğu her türden metni (karikatür, fıkra, mizahi öğeler, tabelalar, afişler vb.) ya da izlediği filmi anlamasına/kavramasına; aslında kısaca toplumda farklı olanlarla iletişime girebilmesine katkıda bulunacak bu söz öğelerini de bilmesi gerekmektedir.

Tansel, masallarında çeşitli söz sanatlarından da yararlanmıştır. Bunlardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

- *Kilim temmuz göklerinden kesilmiş, yıldız ışıklı, türlü boylarla nakış nakıştı. Karagündüzlü, benlikara, çakmaklı, eliböğründe, dallıayak, gönlüorta, parmaklı, kocaoya, aylıgülizar, seviçengeli, toramanlı, kurtizi adındaki bütün örnekler bu kilimde konuşuyordu. “Uç” deyince yedi kat göklere uçururdu üstündekileri. Hangi eli öpülesi dokumuştunu bunu?* (K1, s.27)
- *Günler şimşekçe çakıp geçer, aylar yıldızca akıp geçer.* (K1, s.33)
- *Padişah bahçesi bu. Ağaçlar meyveden yıkılacak. Dallar yerlere yatmış kırılacak.* (K1, s.59)
- *Tam o sırada oğlanın anası geliyor, kızı görünce denizlerce seviniyor.* (K1, s.63)
- *Bunun üzerine yaşlı kadının gözleri gölgelendi. Yeterince yardım edemeyeceğine üzülyordu anlaşılın. Usunu topladı, belleğini yokladı, anlatmaya başladı.* (K1, s.71-72)
- *Padişah, kızım konuştu diye gökler dolusu sevindi.* (K1, s.151)
- *Hava esintisiz, çarşaf gibi bir deniz.* (K1, s.145)
- *Zaman ırmağında, gecelerden o gece, tabak gibi bir ay doğdu; geldi gitti, bir dağ doruğunda durdu, karanlığı yalbırlattı.* (K2, s.84)
- *O dolunaylı gecede, fırtına çıkmadan önce, gökyüzünde yıldızların düğünü vardı.* (K2, s.89)
- *Bir de baksalar ki çam yarması gibi bir Dev geliyor karşıdan.* (K2, s.98)
- *Balık kardeş neler neler anlatıyordu.* (K2, s.89).
- *Akşam yemeğinden sonra yatıp günün burnuyla kalkarlar.* (K3, s.20)
- *Yüzü göklerin mavisinden süzölmüş. Dudakları mercanlara renk, uzun saçları laciverte tat vermiş.* (K3, s.21)
- *Gövdesi bir kuzu kadar iri, gözleri ceylan gözü gibi güzelmiş.* (K4, s.35)
- *Oğlan sevincinden kırlangıçlar gibi uçarak devin kapısına ulaşıyor.* (K4, s.38).
- *Alev gibi bir dili var. Çakmak çakmak gözleri.* (K5, s.50)
- *Dağlar cam gibi.* (K5, s.52)
- *Ulu bir çınar, havuzu kara bir bulut gibi gölgeliyor.* (K5, s.55)
- *İçerimde bir yangın var. Bu oğlan gökteki ay gibi geliyor bana.* (K5, s.65)
- *Selvinin yaprakları sabahları altın, akşamları gümüş rengine döner, yel vurdukça efil efil konuşur, türlü türküler söylemiş.* (K6, s.33)
- *Baksa ki ayın on dördü gibi bir kız var ortada.* (K6, s.50)

Tansel, derlediği masallara; “Öncelerin öncesinde, mavi urunun berisinde”, “İlksiz mavi urunda, mavi vaktin birinde”, “Mavi zaman içinde, mavi vaktin birinde”, “Eski zaman içinde, hem var hem yokmuş”, “İlksiz mavi zamanda, kalbur da var, saman da” biçiminde gelenekselden farklı söylemlerle başlamıştır. Çocuk, bu masallarda öteki masalların girişinden farklı bir başlangıç biçimi görecektir, bu başlangıç biçimindeki ses

uyumu, yaratıcılık ve söyleyiş kıvraklığı sayesinde oyun gereksinimini de giderecektir. Tekerlemedeki tümceler arasında bir bütünlüğün ve mantığın olmayışı, tekerlemenin aykırı ve düşsel gelebilecek söylemlerle yapılandırılması anlatımı, düşle gerçeği iç içe yaşayan çocuklar açısından daha ilgi çekici kılar. Sever'e (2005:22) göre, çocuklar okulöncesi dönemde sayısmaca, bilmece, tekerleme gibi dilsel gereçler aracılığıyla dilin devingenliğini, ritmini ve sesletim özelliğini sezinler; bunları söyleme çalışmalarıyla da ünlü ve ünsüzlerin doğru boğumlandırılmasına dönük deneyimler edinirler. Baş'a (2012:126) göre, çocuk büyürken kendi çevresinden yeşeren bu büyülü sözün etkisiyle yoğrulur ve onu önce dinleyip zamanla da okurken anadilinin temellerini oluşturur. Çocuğun dünyasında, anadili edinimi ve gelişimini önemli kılan yön, masalın sahip olduğu söz varlığı ve bunları işleme tarzı olan biçimidir. Masal metinlerindeki söz öğeleri, dinleme ve okuma kanalı ile oluşan alıcı söz varlığını zenginleştirir, konuşma ve yazma becerilerinde kullanılmak üzere de üretici söz varlığına aktarılır.

Çocuğa oyun dilinin ritmini ve sesletim özelliğini, ses uyumunu duyumsatma, söyleyiş kıvraklığını öğretme, sözcükleri doğru boğumlandırmalarına katkıda bulunma bakımlarından tekerlemeler önemlidir ve incelenen masalların bu bakımdan da çocukların sözcük dağarcıklarının gelişimine katkıda bulunacağı söylenebilir. Tansel'in derlediği masalarda yer yer kaynağını doğadaki seslerden alan hışlayarak (K1, s.79), pıradak (K1, s.81), hışıltı (K1, s.104), şakırtı (K3, s.49), şarkadak (K3, s.76), fışlaya fışlaya (K5, s.62) ve şakırdamak (K5, s.70) gibi yansıma sözcükler de bulunmaktadır. Masalarda kullanılan bu sözcükler de anlatıma renk ve canlılık katmış; çocukların sözcük dağarcıklarını geliştirecek birer sözvarlığı ögesi olarak yerlerini almıştır.

Türk Masal Tipleri Kataloğuna da çok fazla katkıda bulunan Tansel, Türkçe sözcükler kullanma konusundaki duyarlılığını yazdığı masallara da büyük bir titizlikle aktarmış; derlediği masaları olabildiğince çok Türkçe sözcükle yapılandırmıştır. Türkçenin sözvarlığını yansıtmaya başarısı gösteren nitelikli metinler, çocuğun birçok gelişimini olduğu gibi dil gelişimini de destekler; onun diline karşı duyarlı olmasını sağlayabilir. Bu duyarlılığı kazanan çocuk da başka dillere ait sözcükleri kullanmaya karşı direnç gösterir ve kültürünün bu en önemli ögesine sahip çıkar. Çocukların dillerinin berraklaşması düşüncelerinin de berraklaşması anlamına geleceğinden dilin özdeğerlerini kullanmak ve bu konuda çocuklarda farkındalık yaratmak çok önemlidir. Aslan'a (2006a:8) göre, Türkçe karşılıklarının olmasına karşın yabancı kökenli sözcüklerin kullanıldığı, yarım ya da karma bir dille oluşturulmuş yazınsal çocuk kitapları, çocukta diline karşı bir sevgi, farkındalık ve duyarlık yaratamaz. Çocuklarda Türkçenin özdeğerlerini kullanma konusunda duyarlık ve farkındalık oluşturmanın en önemli yollarından birisi de onları anlatımında Türkçe sözcüklerin yer aldığı yazınsal çocuk kitaplarıyla buluşturmadır. Püsküllüoğlu'na (1975:15) göre, dilin öz olması çok önemlidir. Dilde özlük, onun anlatım gücündeki özlükten ayrılmaz bir parçadır. Dilin anlam gömüsü, yeteneği, gücü kendi öz sözcüklerinde saklıdır, sonradan aldığı yabancı sözcükler onun ayağına takılan ağırlıktır. Dil o ağırlıktan kurtuldukça anlaşma aracı olarak işlevini daha iyi yapar. Dil ile düşüncenin iç içeliği; dilin, düşüncenin bir gerçekleşme ortamı olması için onun öz olmasını gerektirir. Özetle söylemek gerekirse, çocukları kendi dilinin özdeğerleriyle buluşturması, diline sevgi ve duyarlık geliştirmesi bakımlarından da incelenen masalların olumlu olduğu söylenebilir.

Masalarda genel olarak betimlemelere fazla yer verilmemekle birlikte Tansel, anlatımında betimlemelere ve çeşitli söz sanatlarını da (kişileştirme, konuşurma,

benzetme, soru sorma sanatları) kullanmış, derleyip yazdığı masallarla okurun duyularına ve duygularına seslenmeyi de başarmıştır. Bu da çocuğun diline sevgi ve duyarlık beslemesini sağlayacak önemli bir ögedir. Tansel'in masallarında yer alan özgün betimleme ve benzetmeler, güçlü imgelerle oluşturulmuş sanatsal anlatımlar, çocukları hem dil eğitimi hem de sanat eğitimi sürecinden geçirir. Bunun yanında kimi masalarda yazım ve noktalama yanlışları ile anlatım bozukluklarının olduğu da görülmüştür. Yazınsal çocuk kitaplarının Türkçe öğretiminin bütünleyici araçları olduğu gerçeğinden hareketle incelenen masalarda, dilsel açıdan yapılan bu yanlışlıkların sonraki baskılarda düzeltilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak Tansel'in derleyip yazdığı masalların; deyimler, ikilemeler, atasözleri ve kalıp sözler bakımından büyük bir zenginlik gösterdiği görülmüştür. Masalarda yetkin ve zengin bir dil kullanımı söz konusudur; anlatım akıcıdır. Konuşma dilinin akıcılığı ve devingenliği duyumsanmaktadır. Tansel, ölçünlü Türkçede olmayan sözvarlığı öğelerinden de yararlanmışır. Masalların tamamında seslendiği yaş grubundaki çocukları dilinin anlatım olanaklarıyla buluşturacak, çocukların kavramsal gelişimlerine ve dilsel beğenilerine katkı sağlayacak, onlara dilinin olanaklarını, incelik ve zenginliklerini sunacak nitelikte dilsel bir şölen vardır. Bu şölen çocukların dilinin özdeğerlerine duyarlı olmasını sağlar. Metinlerde sözvarlığı öğelerinin zengin ve yerinde kullanılması, çocuğun metnin anlam evrenine girmesini kolaylaştıran önemli bir özelliktir. Anlatımda ağırlıklı olarak Türkçe sözcüklerin yer alması da çocuğun diline karşı sevgi ve saygı duymasını sağlar. Bu durumda, Türkçenin zenginliğini ve sözvarlığını çocuklara sezdirmede, onların dilsel becerilerini geliştirme çalışmalarında Tansel'in derleyip yazdığı masallardan yararlanılmalı, bu masallar dil ve edebiyat öğretimi çalışmalarına konu edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aça, M. ve Ercan Aktan, M. (2006). "Anonim Halk Edebiyatı", **Türk Halk Edebiyatı**, (Ed: M. Ö. Oğuz), Grafiker Yayını, Ankara, 113-167.
- Akkaya, N. (2000). "Tekerlemelerin Çocuk Eğitimindeki Yeri", **I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu Sorunlar ve Çözüm Önerileri**. Ankara Üniversitesi Basımevi, 602-608.
- Aksan, D. (1975). "Anadili", **Türk Dili**, 285, 423-434.
- Aksan, D. (1987). **Türkçenin Gücü**. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Aksan, D. (1996). **Türkçenin Sözcük Varlığı**. Engin Yayınevi, Ankara.
- Aksan, D. (2003). **Dil, Şu Büyülü Düzen**. Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Aksan, D. (2005). **Türkçenin Zenginlikleri İncelikleri**. Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Aksan, D. (2006a). **Anadilimizin Söz Denizinde**. Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Aksoy, Ö. A. (1988). **Atasözleri Sözlüğü**. İnkılâp Yayınevi, İstanbul.
- Akyalçın, N. (2010). "Atasözü Olarak Kullanılan Deyimlerimiz Üzerine Değerlendirme", **Türkçe Eğitimi Çalıştayı**, Ankara Üniversitesi Basımevi, 466-478.
- Alptekin, A. B. (1988). "Liselerimizde Türk Halk Edebiyatı Öğretimi", **Türk Dilinin Öğretimi Toplantısı**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, No: 160.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2010). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**. Sakarya Kitabevi, Sakarya.
- Apak, U. (2009). Sait Faik'in Eserlerinin Türkçe Sözcük Varlığı Açısından İncelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul üniversitesi Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Aslan, C. (2006a). "Türkçe Ders Kitaplarında 'Türkçe Olmayan Sözcükler'in Kullanımı Üzerine Bir İnceleme", **Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi**, 133, 7-19.
- Aslan, C. (2007). "Yazınsal Çocuk Kitaplarının Çocuğun Anadili Gelişimine Katkısı", **Dil ve Yaratıcılık Dergisi**, (1)1, 32-46.
- Aslan, C. (2010). "Düşünme Becerilerini Geliştirici Dil ve Edebiyat Öğretimi Ortamları –Bir Eğitim Durumu Örneği-", **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, (13)24, 127-152.
- Balkaya, D. (1996). *Yansılama ve Almanca-Türkçe Ses Yansımaları Sözcükler*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Baş, B. (2006). 1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Sözcük Varlığı Üzerine Bir Araştırma, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baş, B. (2012). "Türk Masallarının Sözcük Varlığı Üzerine Bir Değerlendirme", **Millî Folklor**, 93, 125-134.
- Bilgin, M. (2006). **Anlamdan Anlatıma Türkçemiz**. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Boratav, P. N. (1982a). **Folklor ve Edebiyat 1**. Adam Yayıncılık, İstanbul.
- Boratav, P. N. (1982b). **100 Soruda Türk Halk Edebiyatı**. Gerçek Yayınevi, İstanbul.
- Boratav, P. N. (2009). **Zaman Zaman İçinde**. İmge Kitabevi, İstanbul.
- Çer, E. ve Şahin, E. (2016). "Türkçenin Sözcük Varlığını Yansıtan Atasözleri ve Deyimlerde Toplumsal Cinsiyet", **Turkish Studies**, 11(9), 175-192.
- Çotuksöken, Y. (1994). **Deyimlerimiz**. Özgül Yayını, İstanbul.
- Çotuksöken, Y. (2002). **Türkçe Üzerine Denemeler ve Eleştiriler**. Papatya Yayıncılık, İstanbul.

- Devellioğlu, F. (1990). **Türk Argosu**. Aydın Kitabevi, Ankara.
- Dilidüzgün, S. (1996) **Çağdaş Çocuk Yazını**. Yapı Kredi Yayını, İstanbul.
- Dilidüzgün, S. (2007). “Masallar ve Masalsı Türler”, **İlköğretimde Çocuk Edebiyatı**, (Ed: Z. Güneş), Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.
- Elçin, Ş. (1998). **Halk Edebiyatına Giriş**. Akçağ Yayınevi, Ankara.
- Emecan, N. (1998). **1960’tan Günümüze Türkçe Bir Sözlük Denemesi**. Yapı Kredi Yayını, İstanbul.
- Glazer, J. I. (1997). **Introduction to Children’s Literature**. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Gökdayı, H. (2008). “Türkçede Kalıp Sözcükler”, **Bilig**, 44, 89-110.
- Gökşen, E. N. (1980). **Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız**. Remzi Yayınevi, İstanbul.
- Güner, Günay (2016) *Ozan Oğuz Tansel’i Yitireli 20 Yıl Olmuş...* Bu yazıya 04.07.2016 tarihinde <http://sanattanyansimalar.com/yazarlar/gunay-guner/ozan-oguz-tansel...> ağ adresinden ulaşılmıştır.
- Güney, E. C. (1971). **Folklor ve Halk Edebiyatı**. Milli Eğitim Yayını, Ankara.
- Hatiboğlu, V. (1964). “Atasözleri ve Deyimler”, **Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi**, 152, 468-471.
- Hatiboğlu, V. (1972). **Türkçenin Sözdizimi**. TDK Yayını, Ankara.
- Helimoğlu Yavuz, M. (2000). “Çocuklar İçin Hazırlanacak Masal Kitaplarının İçerik, Dil-Anlatım ve Eğitsel Özelliklerine Genel Bir Bakış”, **I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu, Sorunlar ve Çözüm Yolları**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi Yayını, NO: 1.
- Helimoğlu Yavuz, M. (2009). **Masallar ve Eğitimsel İşlevleri**. Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık, İstanbul.
- Hengirmen, M. (1994). **Deyimler Sözlüğü 1000 Temel Deyim**. Engin Yayınevi, Ankara.
- Kavcar, C. (2008). “Türkçenin Güncel Sorunları”, **Çağdaş Türk Dili**, 244, 152-158.
- Kefeli, E. A. (2002). “Edebiyat Argo İlişkisi”, **Türk Kültüründe Argo**. (Ed: E. G. Nakali ve G. Sağol), Sota Yayını, Haarlem, 169-182.
- Korkmaz, Z. (2007). **Grammer Terimleri Sözlüğü**. Türk Dil Kurumu Yayını, Ankara.
- Lüle Mert, E. (2009). *Türkçenin Sözvarlığı Açısından Eflatun Cem Güney’in Derleyip Yazdığı Masallar*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Mangır, M. (2009). *Osman Cemal Kaygılı’nın Eserlerindeki Sözvarlığı*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Mutluay, R. (1979). **100 Soruda Edebiyat Bilgileri**. Gerçek Yayınevi, İstanbul.
- Nas, R. (2002). **Örneklerle Çocuk Edebiyatı**. Ezgi Yayınevi, Bursa.
- Oğuzkan, A. F. (2000). **Çocuk Edebiyatı**. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Özbaşı, S. (2016). *Zeynep Cemali’nin Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Sözvarlığı Öğeleri Açısından İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özbay, M. (2002). “Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi”, **Türk Dili**, 602, 112-120.
- Özdemir Mete, Ö. (2016). *Sevim Ak’ın Çocuk Romanlarının Sözvarlığı Açısından Çözümlemesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, E. (2000). **Erdemin Başı Dil**. Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Öztürk, H. (2013). “Çağdaş Türk Romanında Bir Sözvarlığı İncelemesi”. **E-Dil Dergisi**, 1, 157-173.

- Pilancı, H. (1998). "Çağdaş Eğitimde Halk Edebiyatının Kullanılması". **Türk Halk Edebiyatı**. Eskişehir Anadolu Üniversitesi No:583.
- Popet, A. & Evelyne R. (2002). **Le Conte au Service de l'Apprentissage de la Langue**. Editions RETZ, Paris.
- Püsküllüoğlu, A. (1975). **Öz Türkçe Sözlük**. Bilgi Yayınevi, İstanbul.
- Püsküllüoğlu, A. (1995). **Türkçe Deyimler Sözlüğü**. Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- Saltık, O. (2016). *Derlenmiş Masallar ile Kurgulanmış Masalların Çocuğa Göreliği*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sancı Uzun, D. (2010). *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 'Saatleri Ayarlama Enstitüsü' Adlı Eserinin Sözvarlığı ve Eserin Sözcükbilim Açısından İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Sever, S. (2005). "Çocukla Yazınsal İletişim", **Çocuk ve İlkgençlik Edebiyatı Kurultayı**. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, 21-35.
- Sever, S. (2012). **Çocuk ve Edebiyat**. Tudem Yayıncılık, İzmir.
- Sever, S. ve Karagül, S. (2014). "Oğuz Tansel'in Derleyip Yazdığı Masal Kitaplarında Yer Alan Sözvarlığı Öğelerinin İncelenmesi", **Folklor/Edebiyat Dergisi**, 20, 77, 173-178.
- Seyidoğlu, B. (1987). "Masalların Kaynakları", **Çocuk Edebiyatı Yıllığı**, Gökyüzü Yayını, İstanbul.
- Şiir Akademisi (2016) "Oğuz TANSEL (1915-1994)", 14.07.2016 tarihinde http://www.siirakademisi.com/index.php?/site/sair_hayat/939 adresinden alınmıştır.
- Şirin, M. R. (2007a). **Masal Atlası-Masal Edebiyatı Kültürü Üzerine Yazılar**. Kök Yayıncılık, Ankara.
- Şirin, M. R. (2007b). **Çocuk Edebiyatı Kültürü**. Kök Yayıncılık, Ankara.
- Tezel, N. (1968). "Türk Halk Edebiyatında Masal", **Türk Dili Dergisi**, 207.
- Toklu, M. O. (2003). **Dilbilime Giriş**. Akçağ Yayını, Ankara.
- Turhan, H. ve Çer, E. (2014). "Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Sözvarlığının ve Sıklık Dağılımının İncelenmesinde Cibakaya Dizin Programının Kullanılması Balina ile Mandalina Örneği" **I. Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi**, İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Yayını, ss.85-88.
- Türkçe Sözlük (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.
- Ülper, H. ve Karagül, S. (2012). "Sözcük Öğretimi Yaklaşımları Açısından Türkçe Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi", **Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Üzerine Çalışmalar**, (Ed: E. Yılmaz, M. Gedizli, E. Özcan ve Y. Koçmar), Pegem Akademi Yayını, Ankara, 262-272.
- Üstüner, A. (2002). "Olumsuz Yargılı Atasözleri", **Türk Dili Dergisi**, 601, 35-42.
- Vardar, B., Güz, N., Öztokat, E., Rifat, M., Senemoğlu, O. ve Sözer, E. (1980). **Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü**. Türk Dil Kurumu Yayını, Ankara.
- Yazıcı Okuyan, H. (2006). *Türkçenin Sözvarlığı Açısından Fakir Baykurt'un Romanları*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2005). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Zipes, J. (2009). "Origins: Fairy Tales and Folk Tales", **Children's Literature: Approaches and Territories** (Ed: J. Maybin, ve N. J. Watson), Palgrave Macmillan, New York.